

**BRUG AF
MUSIK
I DET DANSKE
SUNDHEDS-
VÆSEN**

UDARBEJDET AF ANITA JENSEN & JOHANNE BØGH NIELSEN

INDHOLD

Forord	5
Kontekst	6
Begrebsafklaring	7
Baggrund	9
Forebyggelse	9
Behandling	11
Rehabilitering	11
Lindring	12
Referencer	13
Resumé	15
Musiktiltag på Danmarks hospitaler	16
Musiktiltag på landets hospicer	24
Musiktiltag på plejecentrene i Roskilde Kommune	26
Samlede tendenser	28
Metode	29
Dataindsamling på de danske hospitaler	30
Udarbejdelse af spørgeskema	30
Distribuering	31
Opfølgning	31
Privathospitaler	31
Data	31
Dataindsamling på de danske hospicer og på plejecentrene i Roskilde Kommune	32
Kontakt til hospicer og plejecentre samt indsamling af data	32
Meningskodning og meningskondensering	33
Data	33
Resultater	34
Musiktiltag på Danmarks hospitaler	36
Region Nordjylland	39
Region Midtjylland	44
Region Syddanmark	48
Region Sjælland	52
Region Hovedstaden	56
Tendenser	60
Musiktiltag på Danmarks hospicer	62
Tendenser	71
Musiktiltag på plejecentrene i Roskilde Kommune	72
Tendenser	79

**NORDJYSK CENTER
FOR KULTUR OG SUNDHED,
AALBORG UNIVERSITET**

Februar 2019

Med støtte fra Uddannelses- og
Forskningsministeriet gennem
Innovationsnetværket Danish Sound
Network 4238-00010B,
DJBFA – Komponister og Sangskrivere
og projektparring fra Zen Spaces.

FORORD

Musik gør noget ved os mennesker. Den kalder på alle vores følelser, og får dem til at flyde frit. Den skaber glæde og vækker sorg, og musikken kan binde os sammen i en særlig fællesskabsfølelse, når vi skaber eller lytter til den sammen. Det har mange af os oplevet. Men bliver musikkens kræfter brugt konstruktivt i det danske sundhedsvæsen?

Det spørgsmål har Danmarks største komponistforening bedt forskere på Aalborg Universitet (NOCKS – Nordjysk Center for Kultur og Sundhed) om at kigge nærmere på.

Dansk sundhedsvæsen er i verdensklasse. Det skyldes i høj grad, at vi er nysgerrige og ihærdige med at undersøge nye veje og muligheder for, hvordan vi kan forebygge, behandle og genoptræne efter sygdom.

Men ind imellem kan løsninger være så indlysende, at vi nærmest automatisk overser dem - eller tager dem for givet uden at undersøge det fulde potentiale nærmere. Kan musikken bruges i sundhedssammenhænge? Og hvis den kan, i hvilket omfang og hvordan?

Det er interessante spørgsmål, hvis svar måske kan medvirke til at skabe nye spændende muligheder i sundhedsvæsenet. Og dermed bringe det dansk sundhedsvæsen endnu et skridt videre og tilmed vise nye veje også for andre.

Undersøgelsen er gjort mulig med økonomisk støtte fra komponisternes rettighedsmidler og desuden med økonomisk støtte fra Uddannelses- og Forskningsministeriet gennem Innovationsnetværket Danish Sound Network, Aalborg Universitet og projektsparing fra Zen Spaces.

Forhåbentlig vil undersøgelsen medvirke til at prikke yderligere til nysgerrigheden og bane vej for et sundhedsvæsen, der spiller på det fulde klaviatur, når vores sundhed er udfordret.

God læsning!

På vegne af komponister og sangskrivere

Susi Hyldgaard

komponist og formand

DJBFA / Komponister og Sangskrivere

KONTEKST

For at skabe et overblik af hvilke musiktiltag, der eksisterer i sundhedsregi (hospitaller, hospicer, plejecentre) i Danmark, initierede DJBFA (den største og bredeste komponistforening i Danmark) et kortlægningsprojekt, som danner rammen om nærværende rapport. Rapporten er finansieret af Danish Sound Innovation Network, DJBFA og Aalborg Universitet og med projektstøtte fra Zen Spaces. Kortlægningen samt sammenfatningen af rapporten er udført af NOCKS (Nordjysk Center for Kultur og Sundhed) ved Aalborg Universitet.

BEGREBS- AFKLARING

Denne rapport tager afsæt i en definition af musik, som er: Lyd struktureret i et tidsligt forløb, med de forudsætninger, at der er lyd, at lyden er struktureret på baggrund af en menneskelig, kreativ vilje, og at lyden udfolder sig i et afgrænset og sammenhængende tidsrum.

Kortlægningen inkluderer følgende musikinterventioner i undersøgelsen af musikanvendelse i en sundhedssammenhæng:

- Afslapningsøvelser til musik
- Bevægelse til musik, f.eks. dans
- Vejtrækningsøvelser i takt til musik
- Guided Imagery & Music/Music and Imagery, dvs. arbejdet med indre billeder, kropsfornemmelser, følelser, tanker og erindringer under lytning til særligt udvalgt (klassisk) musik i afspændt tilstand.
- Reproduktion/fortolkning af musik via sang og/eller spil på instrumenter
- Improvisation (dvs. skabelse af musik i nuet)
- Musiklytning (uden et primært formål)

MUSIK-ANVENDELSE

Vi beskrev på side 7, hvordan vi har defineret musikanvendelse i sundhedssammenhæng i forbindelse med denne kortlægning. Man kan endvidere forklare forskellige kliniske, terapeutiske og sundhedsfremmende tilgange til musik og anvendelser af musik i sundhedsøjemed som følgende:¹

Musikterapi²

er den specialiserede ekspertise i brugen af musik som relationsbaseret behandling i forhold til såvel psykiske som somatiske lidelser.

MusikMedicin

er brugen af musik (spillet live eller via forskelligt afspilleudstyr) til gavn for hospitalpatienter i såvel behandlings- som rehabiliteringsfasen. Her er der mange forskellige aktører på banen; mange komponister leverer nykomponeret musik til forskellige formål. Musikere spiller for patienter med et erklæret behandlingsmål, f.eks. mindske af angst. Det sidste kaldes "Live MusikMedicin".

"Helsemusikere"³

er (i de fleste tilfælde) professionelle musikere, der bruger deres kompetencer og engagement til at skabe glæde og livskvalitet for patienter på hospitaler og plejecentre gennem live-optræden. Dette er hverken musikterapi eller musikmedicin, da det ikke har en behandlingskomponent.

Musik som sundhedsfremme

er specielt tilrettelagte musikoplevelser som indgår på linje med andre kulturoplevelser f.eks. i "Kultur på recept"⁴ -projekter. Her er der tale om autentiske kunstoplevelser, så som en koncert der bruges sundhedsfremmende – ikke som behandling, men ud fra en viden om at kunstoplevelser kan have en helsefremmende funktion.

Musik som afledning/underholdning på hospitaler.

Der udvikles for tiden flere apps specielt rettet mod hospitalpatienter. Det kan være i form af play-lister og originalkomponeret musik, hvor musikvalget er baseret på en faglig ekspertise. For eksempel er app'en "Musikstjernen" udviklet til brug i psykiatrien.

¹ Stor tak til Lars Ole Bonde, Professor Emeritus Aalborg Universitet for hjælp til at definere de forskellige tilgange.

² Music Therapy or Music Medicine? (2011). Gold, C., Erkkilä, J., Bonde, L.O., Trondalen, G., Maratos, A. & Crawford, M.J. Psychotherapy and Psychosomatics 80(5):304-305. DOI:10.1159/000323166

³ "Helsemusikere" - et begreb som er udtænkt af nordmanden Even Ruud som er Professor ved Institut for Musikvidenskab på Oslo Universitet.

⁴ www.musikterapi.aau.dk/digitalAssets/449/449538_kulturvitaminer_rapport.pdf

BAGGRUND

Der findes en bred og fyldig international forskningsbase, der peger på, at brugen af musik kan bidrage positivt til flere sundhedsområder. Det være sig inden for forebyggelse, behandling, rehabilitering og lindring hos patienter og i folkesundhedsøjemed. I nedenstående sektion betones forskningsresultater for forskellige sundhedstemaer, hvor musik er anvendt i helbredsøjemed.

FOREBYGGELSE

Undersøgelser har vist, at sundere livstil ikke alene er en gevinst for det enkelte menneske men også for sundhedsvæsenet (Sundhedsstyrelsen 2015). For eksempel, viser det sig at deltagelse i musikaktiviteter kan være med til at fremme tillid, åbenhed, ærlighed, samarbejdsvilje, tolerance og respekt, hvilket også er med til at opbygge og pleje socialkapitalen i samfundet (Murray & Crummett 2010).

Adskillige studier viser flere årsager til hvordan og hvorfor musikken kan have en positiv indflydelse på det forebyggende sundhedsarbejde. For eksempel, i den første nationale 'longitudinal' undersøgelse (forløbsundersøgelse) i USA om kreativitet og aldring var formålet at måle virkningen af professionelt udførte kulturelle programmer på fysisk og psykisk helbred samt på sundhedsmæssige og sociale aktiviteter hos ældre mellem 65 og 100 år. Interventionsgruppen, som deltog i korsang rapporterede en højere samlet vurdering af fysisk sundhed, færre lægebesøg, mindre medicinforbrug, færre forekomster af fald og færre generelle sundhedsproblemer end hos sammenligningsgruppen. Endvidere var der også en formindsket følelse af ensomhed end hos sammenligningsgruppen. Undersøgelsen afspejlede vigtige effekter af sundhedsfremme og forebyggelse og en reduktion i risiko-faktorer, der kan øge behovet for langvarig pleje (Cohen et al. 2006). Et effektstudie undersøgte, om deltagelse i musikaktiviteter kunne støtte den sociale, følelsesmæssige og kognitive trivsel hos 337 ældre mennesker. Resultater viser, at aktiv deltagelse i musik har en gavnlig virkning på trivsel for ældre. Yderligere forskning er dog nødvendig for at identificere de mekanismer, hvorigennem musik er i stand til at opnå disse effekter (Hallam et al. 2014).

Endvidere demonstrerede en stikprøve af et kohortestudie med 12.675 deltagere i Sverige, at deltagelse i kulturelle begivenheder havde en positiv indvirkning på dødeligheden, og at personer der mere hyppigt

deltog i kulturelle begivenheder havde en bedre chance at overleve end de, der sjældent gjorde. Herunder var musikaktiviteter så som at spille et instrument, deltage i korsang og at gå til koncert (Bygren et al. 1996). I en follow-up af undersøgelsen fra 1996 demonstrerede resultaterne, at det især var biografbesøg og deltagelse i koncerter, der viste en signifikant lavere dødsrisiko (Konlaan et al. 2000).

Et folkesundhedsstudie fra Norge, hvor 50.797 personer deltog, viste at både partcipatorisk deltagelse og at være tilskuere til kulturelle aktiviteter, (herunder at gå til koncert og musik- og sangaktivitet), var associeret med god sundhed og livstilfredshed, ligesom begge køn viste lavere depression og angstscores end de, der ikke deltog (Cuypers et al. 2011). Et andet studie fra Norge undersøgte unges (13-19 årige) selvvaluerede sundhed. De unge som deltog i kulturelle aktiviteter herunder at lytte til musik, spille et instrument, korsang og at gå til koncert vurderet at de havde en bedre sundhed, livstilfredshed og selvværd end de, der ikke deltog (Hansen et al. 2015).

En dansk undersøgelse viste en sammenhæng mellem at spille/synge dagligt og sundhed og den sundhedsrelaterede livskvalitet. Undersøgelsen var baseret på en stikprøve fra 25.000 voksne danskere. Resultaterne viste, at både musikalsk aktive mænd og kvinder var mere tilbøjelige til at rapportere godt selvvalueret helbred end personer, der ikke var aktive musikalsk (Ekholm et al. 2016). Endvidere giver bogen 'Music and Public Health' mange eksempler på brugen af musik i sundhedsfremmeregii (Bonde & Theorell 2018). Her findes blandt andet eksempler på hvordan musik kan være med til at fremme sund aldring og forebygge adfærdsmæssige og psykologiske symptomer i demenssygdomme, musik som forebyggelse af isolation og musik som del af kultur på recept projekter.

Musiktiltag med sundhedsfremmende dimension varierer og eksempelvis arrangerer Live Music Now⁵ i Storbritannien en gang om måneden 'Music and Scones', som er en event for isolerede ældre, der bor i landdistrikterne i Yorkshire. Efter musikken serveres kage, og der er mulighed for at socialisere, inden man bliver kørt hjem. Et andet eksempel er fra Norge, hvor man som ældre mulighed for at blive underholdt af en klovn. Klokkeklovnene⁶ er en gruppe klovne, som laver aktiviteter med demensramte ældre. Gennem sang og musik bringer klovnene de ældre demensramte i kontakt med sig selv og deres omgivelser i et forsøg på at skabe modvægt til den mentale isolation, som demente ofte er udsat for.

En undersøgelse i Sverige, hvor skolebørn deltog i et trommeprojekt viste, at have en positiv effekt på børnenes sproglige og matematiske karakterer og der blev observeret en nedgang af hærværk i skolerne (Cruz 2013). En anden svensk undersøgelse konstaterede at en ekstra musiktime om uge viste et fald i kortisolkoncentrationen (stressniveauindikator) hos børn på 4. og 6. klassesetrin (Lindblad et al. 2007).

BEHANDLING

Musik anvendes bredt i behandlingen af patienter både klinisk og terapeutisk. Musikterapeutiske interventioner er veldokumenteret og brugt i en lang række behandlinger inkluderende af mennesker med neuro-kognitive forstyrrelser, psykosociale problematikker, somatiske og psykiatriske problematikker⁷.

Amerikanske forskere har publiceret en oversigt over kliniske undersøgelser i brugen af musikterapi til kræftpatienter, der havde som mål at forbedre psykologiske og fysiske resultater hos kræftpatienter. Det systematiske review indikerede, at musikinterventioner kan have en positiv effekt på angst, smerte, humør og livskvalitet hos kræftpatienter. Endvidere kan musik have en lille effekt på hjerterytm, blodtryk og respiratorisk rytme. Resultaterne bør dog tolkes med forsigtighed, da mange undersøgelser var med høj risiko for bias (Bradt et al. 2011). I en anden oversigt over anvendelsen af musikterapi for kræftpatienter i kliniske sammenhænge blev der fundet 12 studier i perioden 2001 til 2011, der inkluderede 922 kræftpatienter. Resultaterne af oversigten viste, at brugen af musikterapi som en del af en integrerede behandling af kræft, er en terapeutisk mulighed, der har 'salutogenetisk' potentiale, så som midlertidige humørforbedringer og øget afslapning, reduktion i udmattelse af angst samt bedre coping-mekanismer til at forhold sig til kræft og relaterede smerter (Boyde et al. 2012).

Resultaterne fra en anden undersøgelse viser at musikterapi, som et supplement til standardbehandling hjælper mennesker med skizofreni til at forbedre deres globale tilstand, mentale tilstand (herunder negative symptomer) og social funktion, hvis et tilstrækkeligt antal af musikterapi sessioner leveres af kvalificerede musikterapeuter (Mössler et al. 2011). KOL-patienter der deltog i et sangprojekt oplevede en virkning på respiratorisk funktion og selvrapporeret livskvalitet. Resultater fra undersøgelsen demonstrerede, at deltagelse i sangprojektet havde en forbedrende effekt, som fremstod trinvis i løbet af projektet (Skingley et al. 2014).

REHABILITERING

Brugen af musik ved sengeleje efter åben hjertekirurgi havde en positiv effekt på niveauet af oxytocin og selvoplevet afslapning, viser en RCT-undersøgelse⁸ af musikkens rolle i 'recovery' for patienter, der har undergået åben hjertekirurgi (Nilsson 2009).

I psykiatrien er brugen af musik også anvendt som et rehabiliteringsværktøj. En undersøgelse brugte en musikterapeutisk tilgang i form af et kor, der inkluderede både patienter og sundhedsfaglige på en psykiatrisk enhed for at forebygge en forværring af patienternes helbred og følelser af fremmedgørelse (Merrick & Maguire 2017). Både patienter og sundhedsfaglige oplevede, at koret var inkluderende, fornøjeligt og recovery-orienteret.

I en undersøgelse for bedre at forstå, hvad der kvalificerede menings-

skabende deltagelse for personer med psykiske lidelser, deltog patienter i en musik- og teaterbaseret workshop. Musik og teater-workshoppen skabte værdighed og en kreativ platform, og meningsfyldt deltagelse var betragtet som aktiviteter der var fleksible, person-centrerede og ressource-orienterede og mulighed for deltagelse uanset symptomer, funktions- evne og om de foregik i hospitalsregi eller ej. Endvidere viste resultaterne, at det er vigtigt, at de fagprofessionelle tror på den kreative udvikling og at der skabes en sygdomsfri zone (Ørjasæter & Ness 2016).

LINDRING

Mange menneske med sygdom er anspændte, hvilket kan gøre smerterne værre og oplever ofte en kronisk stresstilstand i forbindelse med sygdomsforløbet. Musik kan her bruges som lindring, da musik kan regulerer nervesystemet og være med at generere ny livsenergi eller at finde ro og afslapning som et modstykke til stress i både krop og sjæl. En melodi, kan genkalde en smag, dufte, billeder og stemninger fra særligt vigtige livsbe- givenheder. Musikken knytter sig til steder, mennesker og relationer.

Musikseksempler findes på mange plejecentre, hvor musikken bruges som en terapeutisk intervention og som en 'feel good' faktor og har en do- kumenteret positiv effekt hos mennesker med demenssygdomme (Ridder 2012). På hospicer bruges forskellige tilgange til musikken til at opnå en lindrende effekt. Effekten af musikoplevelsen kan her blandt andet knyttes til at mestre angststyring (Horne-Thompson & Grocke 2008), som et spiritu- elt og socialt redskab (Bonde 2012) og til at forbedre livskvalitet (Hilliard 2003). Endvidere anvendes der nogle steder i Danmark musik i ambulan- cer, som giver patienter mulighed for at lytte til musik, der virker beroligen- de og er et alternativ til ambulancesirenerne (Thorgaard 2014).

Musikkens potentiale er omfangsrigt og på forskningscentret Music in the Brain ved Aarhus Universitet forskes i en forståelse af forandringerne i hjernen ved deltagelse i forskellige musikaktiviteter. Resultaterne fra årsrapporten 2017 (Vuust & Kastbjerg 2017) viser blandt andet hvordan følelser kan blive påvirket af musik (Kringelbach 2017) og en positive ef- fekt ved brugen af musik for mennesker med (Jespersen & Swewart 2017). Desuden undersøges klinisk anvendelse af musik for kræftpatienter (Bro & Johansen 2017) samt brugen af sang for KOL-ramte (Kaarsgaard 2017).

⁵ www.livemusicnow.org.uk

⁶ www.klokkeklovnene.no

⁷ www.musikterapi.aau.dk/cedomus/

⁸ Randomiseret Controlled Trial

REFERENCER

- Bonde, L. & Theorell, T., 2018. Music and Public Health - A Nordic Perspective, UK: Springer.
- Bonde, L.O., 2012. Forskning i musikterapi: den palliative indsats. Dansk Musikterapi, 9(1), pp.13-20.
- Boyde, C., Linden, U., Boehm, K. & Ostermann, T., 2012. The Use of Music Therapy During the Treatment of Cancer Patients: A Collection of Evidence. Global Advances in Health and Medicine, 1(5), pp.24-29. Available at: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4890096/>.
- Bradt, J., Dileo, C., Grocke, D. & Magill, L., 2011. Music interventions for improving psychologi- cal and physical outcomes in cancer patients. The Cochrane Library.
- Bro, L. & Johansen, C., 2017. Musik og Kræft - en videnskabelig undersøgelse af levende musik under kemoterapi. In A. Jensen, ed. Kultur og Sundhed - En Antologi. Turbine Akade- misk, pp. 257-274.
- Bygren, L.O., Konlaan, B.B. & Johansson, S.E., 1996. Attendance at cultural events, reading books or periodicals, and making music or singing in a choir as determinants for survival: Swedish interview survey of living conditions. BMJ, 313(7072), pp.1577-1580. Available at: <http://www.bmj.com/content/313/7072/1577>
- Cohen, G.D., Perlstein, S., Chaplin, J., Kelly, Firth, K.M. & Simmens, S., 2006. The impact of professionally conducted cultural programmes on the physical health, mental health, and social functioning of older adults. The Gerontologist, 46. Available at: <http://dx.doi.org/10.1093/geront/46.6.726>
- Cruz, V., 2013. Vi slår på trummor, inte på varann. Analys av ett skolprojekt utifrån KA- SAM-begreppet. Stockholm: Karolinska Institute.
- Cuyppers, K., Kroskstad, S., Holmen, T.L., Knudtsen, M.S., Bygren, L.O. & Holmen, J., 2011. Patterns of receptive and creative cultural activities and their association with percei- ved health, anxiety, depression and satisfaction with life among adults: the HUNT study, Norway. Journal of Epidemiology and Community Health. Available at: <http://jech.bmj.com/content/early/2011/05/04/jech.2010.113571>
- Ekholm, O., Juel, K. & Bonde, L.O., 2016. Associations between daily musicking and health: Results from a nationwide survey in Denmark. Scandinavian Jour- nal of Public Health, (July), pp.1-7. Available at: <http://sjp.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/1403494816664252>.
- Hallam, S., Creech, A., Varvarigou, M., McQueen, H. & Gaunt, H., 2014. Does active engage- ment in community music support the well-being of older people? Arts & Health, 6(2), pp.101-116. Available at: <http://dx.doi.org/10.1080/17533015.2013.809369>
- Hansen, E., Sund, E., Knudtsen, M.S., Krokstad, S. & Holmen, T.L., 2015. Cultural activity parti- cipation and associations with self-perceived health, life-satisfaction and mental health: the Young HUNT Study, Norway. BMC Public Health, 15(1), pp.1-8.
- Hilliard, R.E., 2003. The effects of music therapy on the quality and length of life of people diagnosed with terminal cancer. Journal of Music therapy, 40(2), pp.113-137.
- Horne-Thompson, A. & Grocke, D., 2008. The effect of music therapy on anxiety in patients who are terminally ill. Journal of palliative medicine, 11(4), pp.582-590.

- Jespersen, K. V & Swewart, L., 2017. Annual Report 2017, Center for Music in the Brain, Aarhus University.
- Kaarsgaard, M., 2017. Annual Report 2017, Center for Music in the Brain, Aarhus University.
- Konlaan, B.B., Bygren, L.O. & Johansson, S.-E., 2000. Visiting the cinema, concerts, museums or art exhibitions as determinant of survival: a Swedish fourteen-year cohort follow-up. *Scandinavian Journal of Social Medicine*, 28(3), pp.174-178. Available at: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/14034948000280030501>.
- Kringelbach, M., 2017. Annual Report 2017, Center for Music in the Brain, Aarhus University.
- Lindblad, F., Hogmark, Å. & Theorell, T., 2007. Music intervention for 5th and 6th graders-Effects on development and cortisol secretion. *Stress and Health: International Society for the Investigation of Stress*, 23(1), pp.9-14.
- Merrick, I. & Maguire, A., 2017. From let it be to it must be love: the development of a choir for patients and staff at a high secure hospital. *Arts & Health*, 9(1), pp.73-80. Available at: <http://dx.doi.org/10.1080/17533015.2016.1182566>.
- Mössler, K., Chen, X., Heldal, T.O. & Gold, C, 2011. Music therapy for people with schizophrenia and schizophrenia-like disorders. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (12).
- Murray, M. & Crummett, A., 2010. 'I Don't Think They Knew We Could Do These Sorts of Things': Social Representations of Community and Participation in Community Arts by Older People. *Journal of Health Psychology*, 15(5), pp.777-785. Available at: <https://doi.org/10.1177/1359105310368069>.
- Nilsson, U., 2009. Soothing music can increase oxytocin levels during bed rest after open-heart surgery: a randomised control trial. *Journal of clinical nursing*, 18(15), pp.2153-61. Available at: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/19583647> [Accessed February 27, 2017].
- Ørjasæter, K.B. & Ness, O., 2016. Acting Out. *Qualitative Health Research*, 27(11), pp.1600-1613. Available at: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1049732316679954>
- Ridder, H.M.O., 2012. Forskning i musikterapi: Personer med demens. *Dansk Musikterapi*, 9(1), pp.3-12.
- Skingley, A., Page, S., Clift, S., Coulton, S., Treadwell, P., Vella-Burrows, T., Salisbury, I. & Shipton, M., 2014. "Singing for Breathing": Participants' perceptions of a group singing programme for people with COPD. *Arts & Health*, 6(1), pp.59-74. Available at: <http://dx.doi.org/10.1080/17533015.2013.840853>
- Sundhedsstyrelsen, 2015. Kort om forebyggelse. Forbyggelse i almen praksis og på sygehus., København. Available at: <https://sundhedsstyrelsen.dk/-/media/498B692134164464995431D49729B679.ashx>.
- Thorgaard, P., 2014. Music intervention and acute illness. *Care for Sound*, pp.93-97.
- Vuust, P. & Kastbjerg, H., 2017. Annual Report 2017, Center for Music in the Brain, Aarhus University.

RESUMÉ

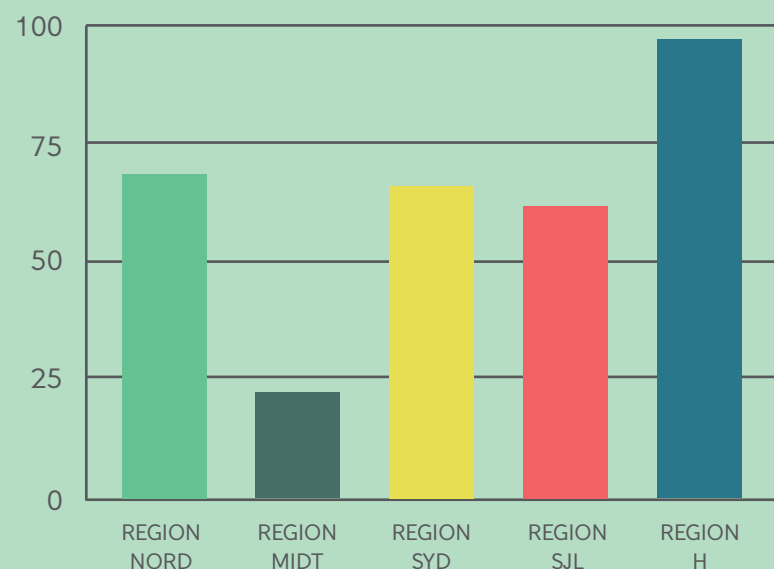
I dette kapitel følger en gennemgang af hovedpunkterne fra kortlægningen af musiktiltag på Danmarks hospitaler og hospicer, samt på plejecentrene i Roskilde Kommune.

MUSIKTILTAG PÅ DANMARKS HOSPITALER

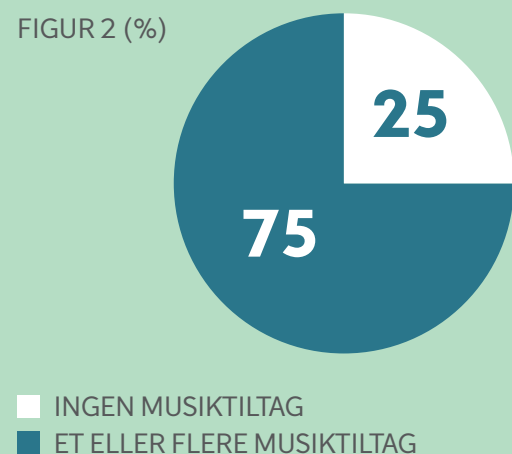
FIGUR 1 (%)
ANTAL RESPONDENTER I REGIONERNE

På tværs af landets fem regioner har i alt 315 ledende sygeplejersker fordelt på 24 hospitaler deltaget i undersøgelsen. Respondenterne fordeler sig som følger på landets regioner:

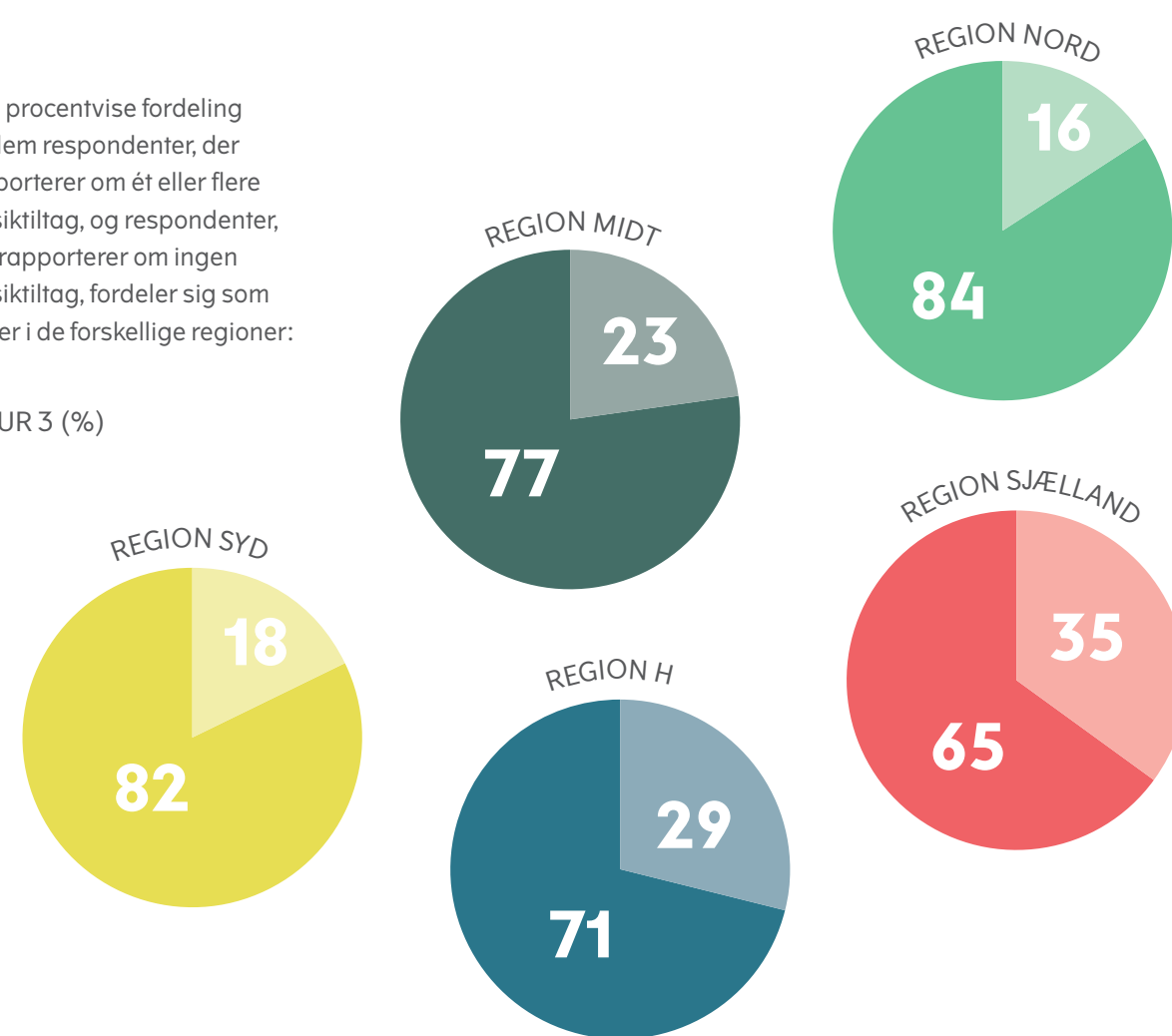
FIGUR 2 (%)

Ud af de 315 respondenter rapporterer 75% (237 i alt) om ét eller flere musiktiltag på deres afdeling, mens de resterende 25% (78 i alt) rapporterer, at der ingen musiktiltag er på deres afdeling:

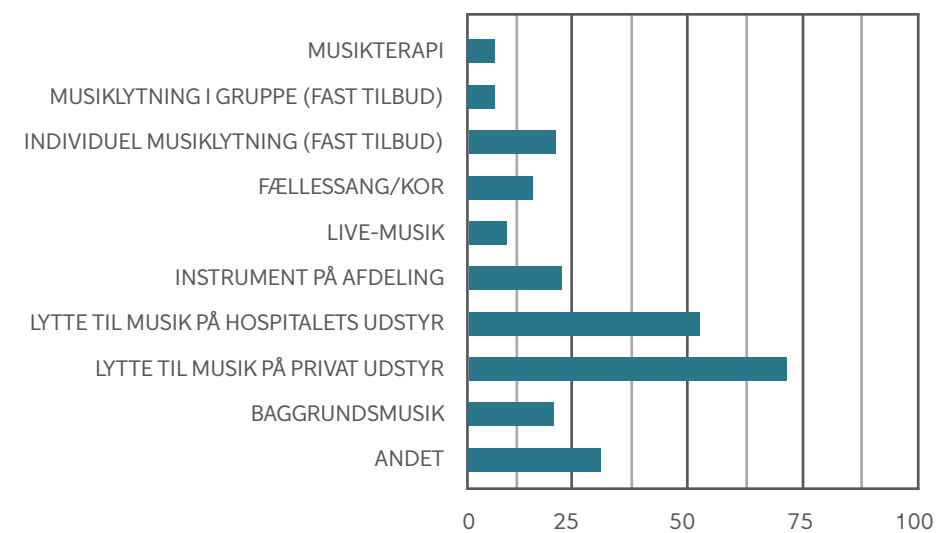
Den procentvise fordeling mellem respondenter, der rapporterer om ét eller flere musiktiltag, og respondenter, der rapporterer om ingen musiktiltag, fordeler sig som følger i de forskellige regioner:

FIGUR 3 (%)

FIGUR 4 (%)
PROCENTDEL AF RESPONDENTER, DER BERETTER OM DEN ENKELTE MUSIKTILTAGSTYPE

De 237 respondenter, der rapporterer om ét eller flere musiktiltag på deres afdeling, beretter tilsammen om 621 musiktiltag. Disse er kategoriseret inden for 10 forskellige musiktiltagstyper, som på forhånd var defineret i spørgeskemaet. Diagrammet herunder viser, hvor stor en procentdel af de 237 respondenter, der beretter om den enkelte musiktiltagstype.

DE 5 HYPPIGSTE MUSIKTILTAGSTYPER

1. Mulighed for at lytte til musik på privat udstyr (tilbydes af 73%)
2. Mulighed for at lytte til musik på hospitalets udstyr (tilbydes af 51%)
3. Andet (tilbydes af 32%)
4. Instrument på afdelingen (tilbydes af 23%)
5. Fast tilbud om individuel musiklytning & Tilbud om baggrundsmusik (tilbydes af 21%)

DE 3 HYPPIGSTE HENSIGTER MED DETTE MUSIKTILTAG

1. Afledning/underholdning (67%)
2. Afspænding & Angstreduktion (65%)
3. Stress-reduktion (55%)

DEN HYPPIGSTE INITIATIVTAGER TIL DETTE MUSIKTILTAG

1. Patienten selv (88%)
2. Sygeplejerske (71%)
3. Pårørende (33%)

Et udpluk af hospitalernes udtalelser om musiktiltag

TILBUD OM MUSIKTERAPI

”For vores patientkategori er musik et vigtigt element og de lytter til det på deres stuer, i fællesmiljøet, på høretelefoner og når der en gang om ugen er musikterapi i grupper på afdelingen. Der kan mange af vores patienter deltage. Det har en beroligende effekt og er en god afledning.”

– SL10, Regional afdeling for retspsykiatri Slagelse

”Patienterne [er] særligt glade for fælles-sang i dagligstuen. Flere svært psykotiske patienter, der grundet deres sygdom ikke kan gøre sig forståelig overfor sine omgivelser, har haft gavn af behandling ved musikterapeuten. Musikterapeuten har nogle gange kunnet skabe en bedre relation til nogle af vores patienter, da musikken kan være en anden måde at have kontakt på.”

– Glostrup, afsnit 809, Psykiatrisk Center.

”Vi lytter til musik og farvelægger mandalas tegninger samtidig. Nogle gange vælger terapeuten musikken og udvælger med henblik på enten at øge eller dæmpe arousal. Andre gange skiftes patienterne til at vælge et musikstykke evt. med forklaring/begrundelse for hvorfor netop det nummer vælges. Der er typisk 2-6 patienter med i gruppen. Erfaringen er, at det kan have en afledende og beroligende effekt. Kan også øge arousal fx for depressive patienter. Det kan vække glæde og fremkalde minder, samt følelser. Ofte opsøger patienterne selv rummet og lytter til musik, samt farvelægger mandalas uden for gruppetiden, fx om aftenen.”

– Ældrepsykiatrisk 182, Psykiatrisk Center Glostrup

FAST TILBUD OM MUSIKLYTNING I GRUPPE

”Siden år 2003 har vi anvendt musik i dagkirurgisk afsnit efter anvisning af kardiologisk amb[ulatorium] [...] Vi trænger til en mere konkret viden om musikterapi, da personalet er udskiftet + vores gamle CD-afspiller med CD'er kunne blive up to date. Jeg vil gerne kontaktes og gerne bruges som prototype, hvis der er behov for dette. Jeg har 5 afsnit som musik kunne bruges på - der anvendes p.t musik kun på et afsnit [...]”

– Frederikshavn kir-kvinde-barn, RHN.

”Vi oplever mange patienter er glade for tilbuddet. En patient sagde efter en undersøgelse, at det var som at være på Vejle Fjord.”

– Dagkirurgien, endoskopien,
Regionshospitalet Horsens,

FAST TILBUD OM INDIVIDUEL MUSIKLYTNING

”Omfattende erfaring, da der tidligere har været ansat en musikterapeut. Musikterapeuten og ut har tidligere skrevet et kapitel om praksis fra klinikken til en lærebog. Musikterapeuten er fratrådt sin stilling for et par år siden i forbindelse med besparelser i klinikken.”

– Traumatisk Hjerneskade, Højt specialiseret Neurorehabilitering,
Rigshospitalet

”Stor betydning for voksne som børn - det individuelle er virkelig vigtigt.”

– Anæstesiologisk-Intensiv afd.
V, Odense Universitetshospital

”At patienterne er glade for det og slapper bedre af med det.”

– Operation og Intensiv,
Hospitalsenhed Midt.

”Det er meget rørende at opleve en afatiker pludselig kan synge. Rørende for pt selv, men også alle andre som er omkring. Vi oplever rigtig mange af vore indlagte synes det er hyggeligt at synge sammen med andre - giver energi og glæde.”

- Neurorehabilitering, Hospital.

TILBUD OM FÆLLESSANG

”[Lungekoret] skaber fællesskab, deltagelse i kor stævne for lungekor. Medfører livskvalitet og bedre respiration.”

- Lunge og infektionsmedicinsk ambulatorium, Nordsjællands Hospital

”I perioder ser vi at patienterne er glade det, særligt hos patienter efter længere tids indlæggelse. Det er så absolut en fordel at øve de samme ting med personalet i andre fora. Vi har derfor skabt tradition for morgensang ved konferencer og personaletræning osv.”

- Center for spiseforstyrrelser døgnafsnit U2, Børne og ungdoms psykiatrien Region Sjælland

”Det giver en god stemning i afsnittet, et frirum for barnet, en alternativ kommunikationsform [...]”

- Døgnafsnit for Børn og Unge, Aalborg Universitetshospital.

LIVEMUSIK

”Giver en ro på afdelingen. Patienter og personale udtrykker glæde og mange smil når der er musik på afd. Mange patienter og pårørende giver udtryk for, at det er en god ide, som de nyder meget.”

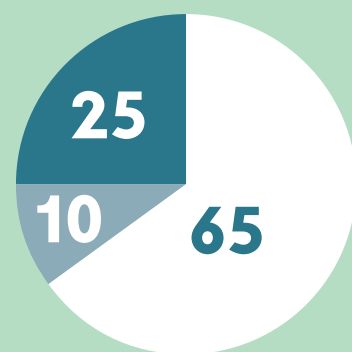
- Lungemedicinsk, Sydvestjysk Sygehus.

MUSIKTILTAG PÅ

LANDETS HOSPICER

20 ud af landets 21 hospicer har deltaget i undersøgelsen. Den procentvise fordeling af hospicer, der beretter om hhv. ansættelse af en musikterapeut, ansættelse af en musiker og ingen ansættelse af hverken musikterapeut eller musiker er som følger:

FIGUR 5 (%)
ANSÆTTELSE AF MUSIKER/MUSIKTERAPEUT

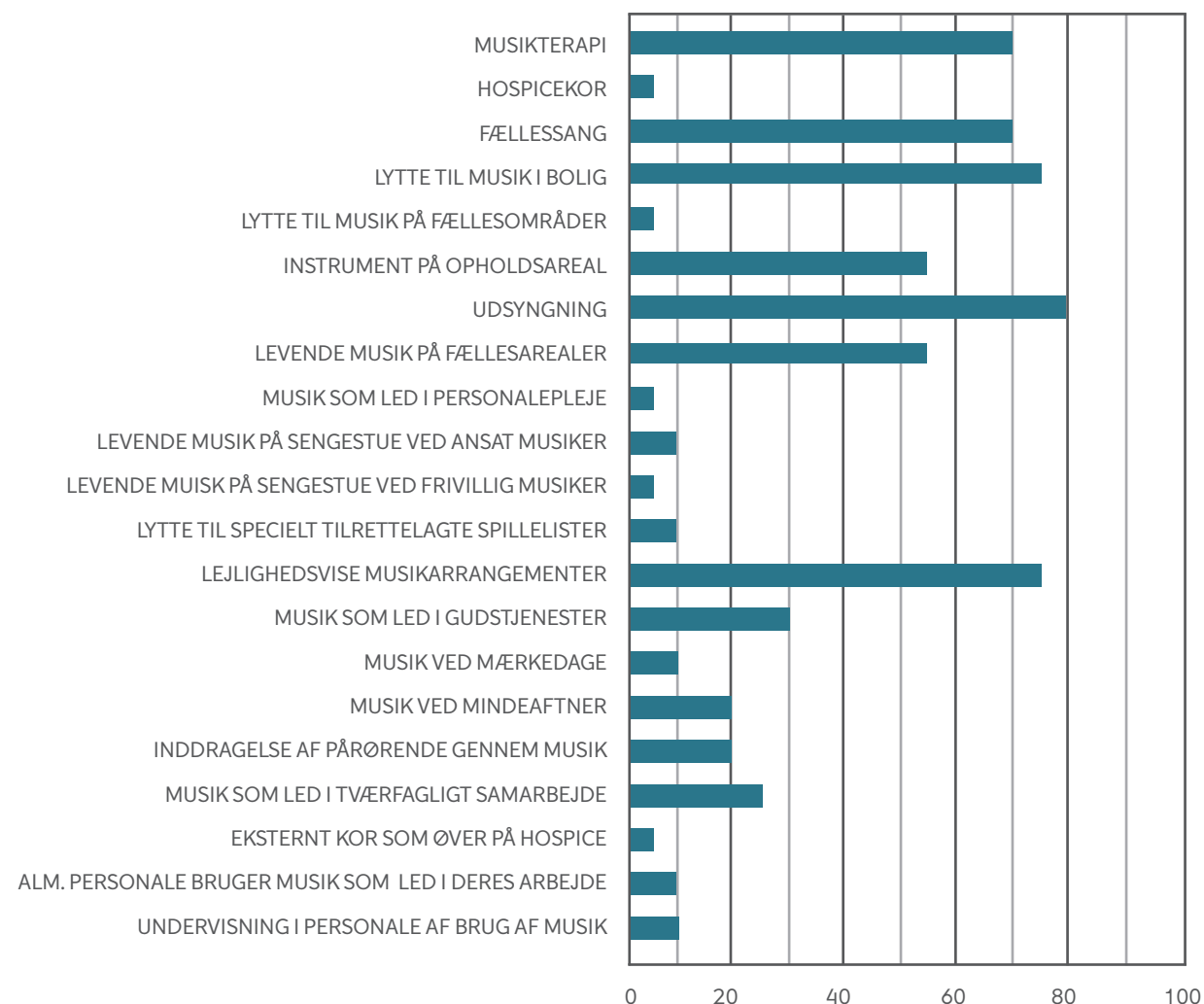

- 13 HAR ANSAT EN MUSIKTERAPEUT
- 2 HAR ANSAT EN MUSIKER
- 5 HAR HVERKEN ANSAT EN MUSIKER ELLER EN MUSIKTERAPEUT

De 20 deltagende hospicer beretter tilsammen om 61 musiktiltag, der fordeler sig på 19 forskellige musiktiltagstyper.

Herunder ses det, hvor stor en procentdel af de 20 deltagende hospicer, der beretter om den enkelte musiktiltagstype.

FIGUR 6 (%)
PROCENTDEL AF HOSPICER, DER BERETTER OM DEN ENKELTE MUSIKTILTAGSTYPE

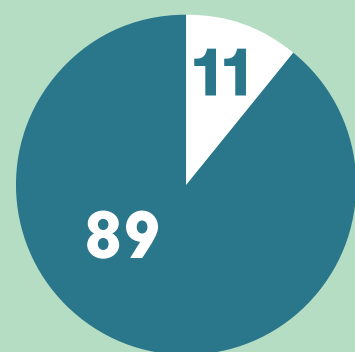
DE 5 HYPPIGSTE MUSIKTILTAGSTYPER

1. Udsyngning (80%)
2. Mulighed for at lytte til musik i boligen (75%)
3. Lejlighedsvis musikarrangementer (75%)
4. Musikterapi (70%)
5. Fællessang (70%)

MUSIKTILTAG PÅ PLEJECENTRENE I ROSKILDE KOMMUNE

Alle 9 plejecentre i Roskilde Kommune har deltaget i undersøgelsen. Figur 7 herunder viser den procentvise fordeling af plejecentre, der beretter at have en musikterapeut ansat, og plejecentre der ikke beretter om at have en musikterapeut ansat. Ingen af plejecentrene har berettet om, hvorvidt de har en musiker ansat, og derfor fremgår denne information ikke af figuren.

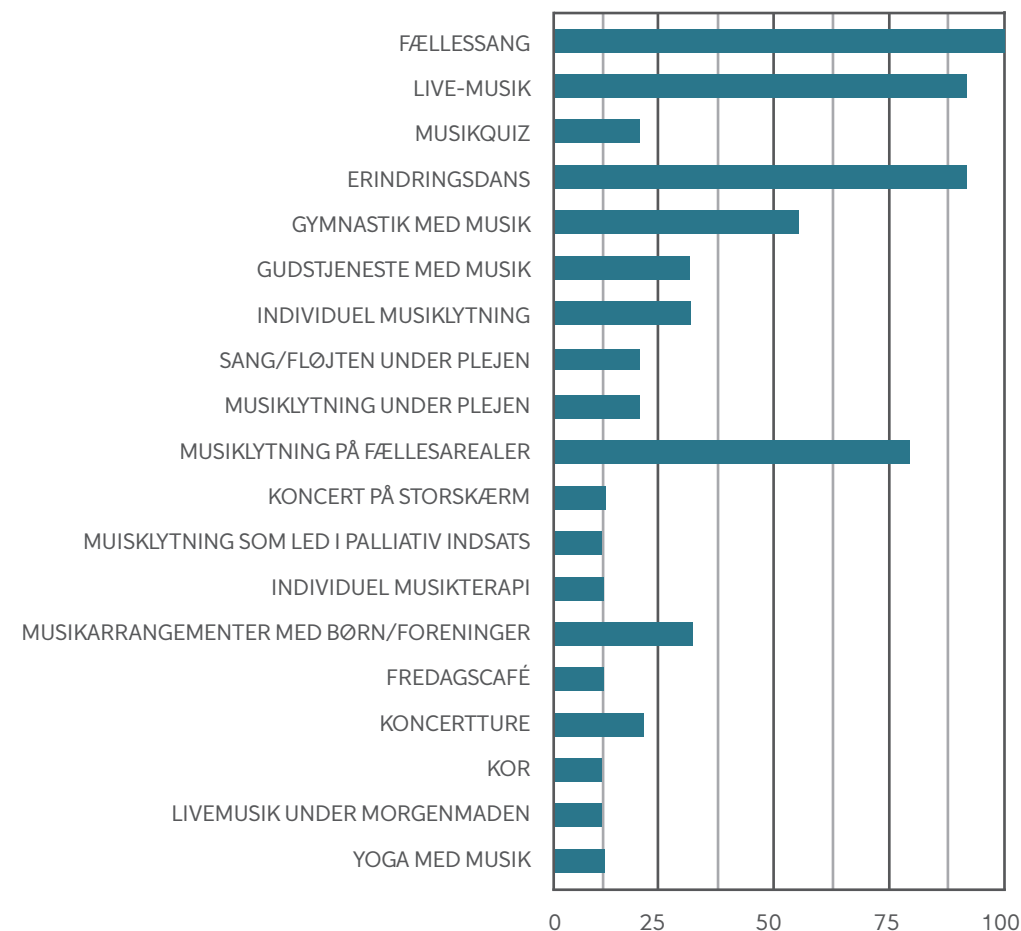
FIGUR 7 (%)
ANSÆTTELSE AF MUSIKTERAPEUT

■ MUSIKTERAPEUT ANSAT
■ INGEN MUSIKTERAPEUT ANSAT

Alle 9 plejecentre beretter om adskillige musiktiltag. Tilsammen beretter de om 116 musiktiltag, der kan kategoriseres inden for 19 forskellige musiktiltagstyper. Figur 8 viser, hvor stor procentdel af plejecentrene, der beretter om den enkelte musiktiltagstype.

FIGUR 8 (%)
PROCENTDEL AF PLEJECENTRE, DER BERETTER OM DEN ENKELTE MUSIKTILTAGSTYPE

DE 5 HYPPIGSTE MUSIKTILTAGSTYPER

1. Fællessang (100%)
2. Livemusik (89%)
3. Erindringsdans (89%)
4. Musiklytning på fællesarealer (78%)
5. Gymnastik med musik (56%)

SAMLEDE

TENDENSER

På hospitalsområdet rapporteres der på tværs af landets fem regioner, at de to hyppigste musiktiltag er:

1. Mulighed for at patienterne kan lytte til musik på deres private udstyr (73% af hospitaler, der tilbyder musiktiltag)
2. Muligheden for at lytte til musik på hospitalets udstyr (51% af hospitaler, der tilbyder musiktiltag)

De hyppigst rapporterede musiktiltag inden for hospiceområdet er:

1. Udsyngninger (80%).
2. Lytte til musik i bolig og lejlighedsvis musikarrangementer (begge 75%).

De hyppigst rapporterede musiktiltag på plejecentrene i Roskilde Kommune er:

1. Fællessang (100%)
2. Erindringsdans og livemusik (begge 89%)

METODE

Dataindsamlingen til kortlægningen af musiktiltag på de danske hospitaler og hospicer samt på plejecentrene i Roskilde Kommune har fulgt to forskellige fremgangsmåder. Hospitaler, hospicer og plejecentre er tre vidt forskellige typer institutioner med forskellige kerneopgaver, fokus og normering. Derfor krævede det en differentiering i indsamling af relevant data. Herunder følger først en beskrivelse af fremgangsmåden i forhold til dataindsamling på de danske hospitaler og herefter en beskrivelse af fremgangsmåden ift. dataindsamling på de danske hospicer og på plejecentrene i Roskilde Kommune.

Data blev indsamlet i perioden februar til oktober 2018. Forholdene på det enkelte hospital, hospice eller plejecenter kan have ændret sig siden. Alle hospitaler, hospicer og plejecentre, har givet samtykke til deltagelse i undersøgelsen samt publicering af data.

DATAINDSAMLING PÅ DE DANSKE HOSPITALER

Dataindsamlingen på de danske hospitaler var kvantitativ og bestod af udarbejdelse af et spørgeskema, distribuering af dette samt opfølgning.

Udarbejdelse af spørgeskema

Data vedr. musiktiltag på landets hospitaler blev indsamlet vha. et kvantitativt elektronisk spørgeskema målrettet de ledende sygeplejersker (herunder afsnitsledende sygeplejersker og ledende oversygeplejersker) på landets hospitaler. Spørgeskemaet blev udviklet i tæt samarbejde med landets førende eksperter inden for krydsfeltet mellem musik og sundhed, Overlæge Per Thorgaard og Professor Lars Ole Bonde. For at få en så stor svarprocent som muligt hos en population under stort arbejdspress var det vigtigt, at spørgsmålene kunne besvares med afkrydsning, og at skemaet skulle have en så kort svartid som muligt. Spørgeskemaets inkluderede følgende om mulige musiktiltagstyper:

Sæt kryds ud for de musiktiltag, der er på din afdeling

- Tilbud om musikterapi
- Tilbud om musiklytning i gruppe (fast tilbud)
- Tilbud om individuel musiklytning (fast tilbud)
- Tilbud om fællessang/kor
- Live-musik
- Der står et instrument et sted på afdelingen
- Patienterne kan lytte til musik på hospitalets musikudstyr
- Patienterne kan lytte til musik på deres private musikudstyr
- Der afspilles baggrundsmusik et sted på afdelingen
- Der er ikke nogen musiktiltag på min afdeling
- Andet

Listen af musiktiltagstyper var skabt på baggrund af viden om allerede eksisterende musiktiltag. Boksen "andet" blev inkluderet, sådan at ikke på forhånd listede musiktiltagstyper kunne beskrives.

Det er ikke muligt at vide, hvordan den enkelte respondent har tolket musiktiltagstyperne i sin besvarelse. Som udgangspunkt går vi ud fra, at musikterapi udføres af en musikterapeut og at det foregår i en klinisk sammenhæng. Dog er det muligt, at begrebet musikterapi kan være blevet opfattet på andre måder af respondenterne (f.eks. at lytte til MusiCure).

For hver musiktiltagstype fulgte en side med spørgsmål til:

- Hensigten med musiktiltaget
- Hvem der udførte tiltaget
- Hvor tiltaget foregik
- Hvilken teknologi der anvendtes i facilliteringen af tiltaget
- Hvad afdelingens erfaring var med musiktiltaget

Flere uddybende spørgsmål dukkede op, hvis en uddybning gav mening i forhold til de svarmuligheder, der var blevet klikket af.

Distribuering

Undersøgelsen påbegyndtes i Region Nordjylland. Hver enkelt hospitalsdirektion blev kontaktet, og herefter var det deres ansvar at distribuere undersøgelsen til deres ledende sygeplejersker. I Region Midtjylland var en anderledes tilgang nødvendig, da der var brug for en henstilling fra regionens ledelsessekretariat, før de ville bruge ressourcer på at distribuere undersøgelsen. Ledelsessekretariaterne i landets resterende fire regioner blev derfor kontaktet i forhold til at deltage i undersøgelsen. Alle regioner indvilgede i at samarbejde, og herefter sendte hver enkel region information om undersøgelsen ud til alle regionens hospitaler. Herfra var det op til den enkelte hospitalsdirektion at videredistribuere undersøgelsen til deres ledende sygeplejersker.

Opfølgning

Distribueringen af undersøgelsen gennem først regionsledelsen og herefter hospitalsledelsen gjorde, at det ikke var muligt at vide præcis hvor mange ledende sygeplejersker, undersøgelsen var blevet sendt ud til, og derfor findes der ikke en præcis svarprocent. Det var dog tydeligt, at der var en lav svarprocent fra nogle regioner (Region H, Syd og Midt), og disse blev derfor kontaktet igen og bedt om at genudsende spørgeskemaet.

Privathospitaler

Da landets privathospitaler ikke som sådan hører under Regionerne, blev de kontaktet særskilt. Som de største privathospitaler i Danmark blev Aleris Hamlet og CFR Hospitaler kontaktet. Da der kun var sparsom respons, blev privathospitalerne ekskluderet fra undersøgelsen.

Data

Resultaterne fra undersøgelsen præsenteres i hovedpunkter i rapportens resultatafsnit. Den fulde datamængde kan ses i bilag 1.

DATAINDSAMLING PÅ DE DANSKE HOSPICER OG PÅ PLEJECENTRENE I ROSKILDE KOMMUNE

Dataindsamlingen på Danmarks hospicer og på plejecentrene i Roskilde Kommune var kvalitativ. Manglende ressourcer gjorde det kun muligt at lave en landsdækkende undersøgelse af hospiceområdet, og ikke af plejecenterområdet. For alligevel at få et indblik i, hvordan musiktiltag kan blive brugt i ældreomsorgen, udvalgte Roskilde Kommune (en mellemstor kommune) til deltagelse i undersøgelsen.

Kontakt til hospicer og plejecentre samt indsamling af data

Alle landets hospicer blev kontaktet pr. telefon for at invitere dem til at deltage i undersøgelsen. Ligeledes blev Center for Sundhed og Omsorg i Roskilde Kommune kontaktet pr. telefon for at invitere kommunens plejecentre til at deltage. I disse samtaler blev det aftalt, hvem på det pågældende hospice eller plejecenter, der var bedst klædt på til at informere om stedets musiktiltag. Umiddelbart herefter modtog denne person et åbent spørgeskema pr. mail. Mailen blev tilrettet alt efter om den henvendte sig til hospice eller plejecenter, men ellers var den i store træk enslydende. Et eksempel på en fremsendt mail (her tilrettet hospiceområdet) lød som følger:

Kære

Institut for Kommunikation og Psykologi på Aalborg Universitet har i samarbejde med Nordjysk Center for Kultur og Sundhed (NOCKS) og DJBFA opstartet et forskningsprojekt, der handler om at kortlægge brugen af musiktiltag på danske hospicer. Målet er at forstå, hvordan hospicer arbejder med musik og undersøge musikkens potentialer ift. palliativ pleje.

Musiktiltag skal forstås bredt. Vi er både interesseret i, hvordan en ansat musiker eller musikerapeut arbejder med patienterne, men også i hvordan musikken bliver anvendt mere alment på Hospice Sønderjylland. Eksempler på musiktiltag kan således være:

- * Individuel musikterapi
- * Gruppemusikterapi
- * Fællessang
- * Inddragelse af pårørende gennem musik
- * At patienterne har cd-afspiller, radio el. lignende på stuerne
- * At der står et instrument i opholdsstuen
- * Udsyngning ved dødsfald

Vi vil gerne vide hvor og hvordan musiktiltagene foregår rent praktisk, hvad hensigten med det enkelte tiltag er, og hvilken teknologi der bliver anvendt (f.eks. instrument, musik-streaming-tjeneste, cd, osv.). For at gøre det nemt at besvare vores spørgsmål kan I blot plotte informationerne ind i nedenstående skema.

Hospice	Kort beskrivelse af musiktiltag	Hensigt med musiktiltag	Anvendt teknologi (cd, app, livemusik osv.)
	1.		
	2.		
	3.		

På forhånd tusind tak for hjælpen.

Mvh.

De hospicer og plejecentre, som efter gentagne påmindelser ikke responderede på mailen, blev ringet op, og her foregik besvarelsen af spørgeskemaet som et interview.

Det åbne spørgeskema blev anvendt som grundlag for dataindsamlingen, fordi en mangfoldig data ønskedes med grundige, detaljerede beskrivelser af hvert enkelt musiktiltag. Følgelig har respondenterne selv skullet liste tiltagene på deres institution op, hvilket betyder, at det ikke er sikkert, at alle eksisterende musiktiltag eller alt eksisterende teknologiske udstyr er blevet beskrevet.

Meningskodning og meningskondensering

Da alle besvarelser var indsamlet, blev hvert enkelt beskrevet musiktiltag farvekodet på baggrund af dets indhold. Dette resulterede i 21 forskellige kodninger for hospiceområdet (de 20 deltagene hospicer berettede om 21 forskellige typer af musiktiltag tilsammen) og 19 forskellige kodninger for plejecenterområdet (de 9 deltagende plejecentre berettede om 19 forskellige typer af musiktiltag tilsammen). Respondenternes beskrivelser af hver type musiktiltag blev gennemgået, og på baggrund heraf blev der udført en meningskondensering. Dette resulterede i en kort beskrivelse af hver type musiktiltag, baseret på respondenternes egne ord, sammen med en liste over hensigterne med den type musiktiltag samt den anvendte teknologi.

Data

Dataindsamlingens resultater fra hospice- og plejecenterområdet præsenteres hver for sig i hovedpunkter i rapportens resultatdel. I bilag 2 og 3 findes oversigtsskemaer med informationer om musiktiltag og teknologisk udstyr på det enkelte hospice (bilag 2) og på det enkelte plejecenter (bilag 3).

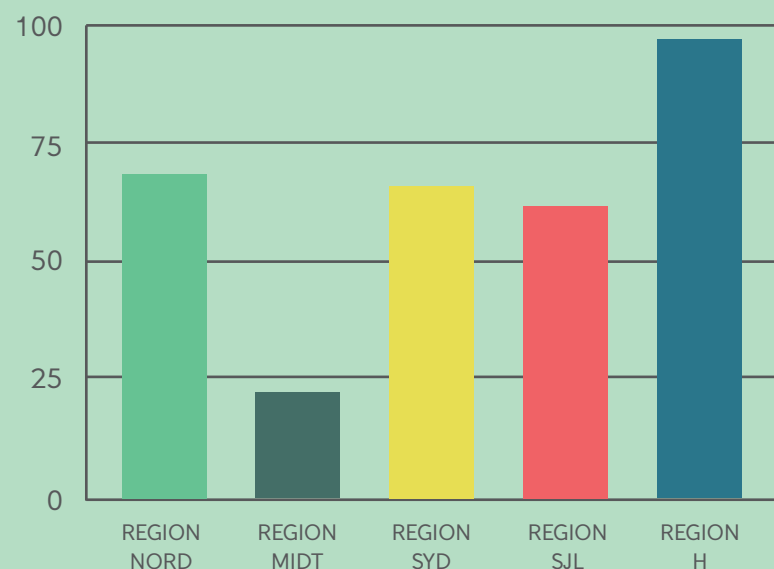
RESULTATER

Her følger en gennemgang af resultaternes hovedpunkter inden for kortlægning af musiktiltag på hhv. hospitals-, hospice- og plejecenterområdet.

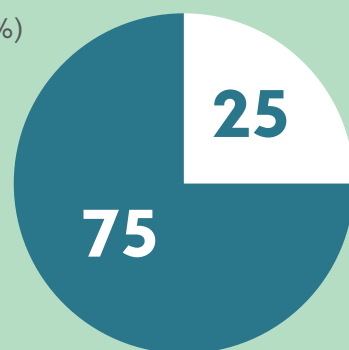
MUSIKTILTAG PÅ DANSMARKS HOSPITALER

FIGUR 9 (%)
ANTAL RESPONDENTER I REGIONERNE

På tværs af landets 5 regioner har 315 ledende sygeplejersker fordelt på 24 hospitaler deltaget i undersøgelsen. Respondenterne fordeler sig som følger på landets regioner:

FIGUR 10 (%)

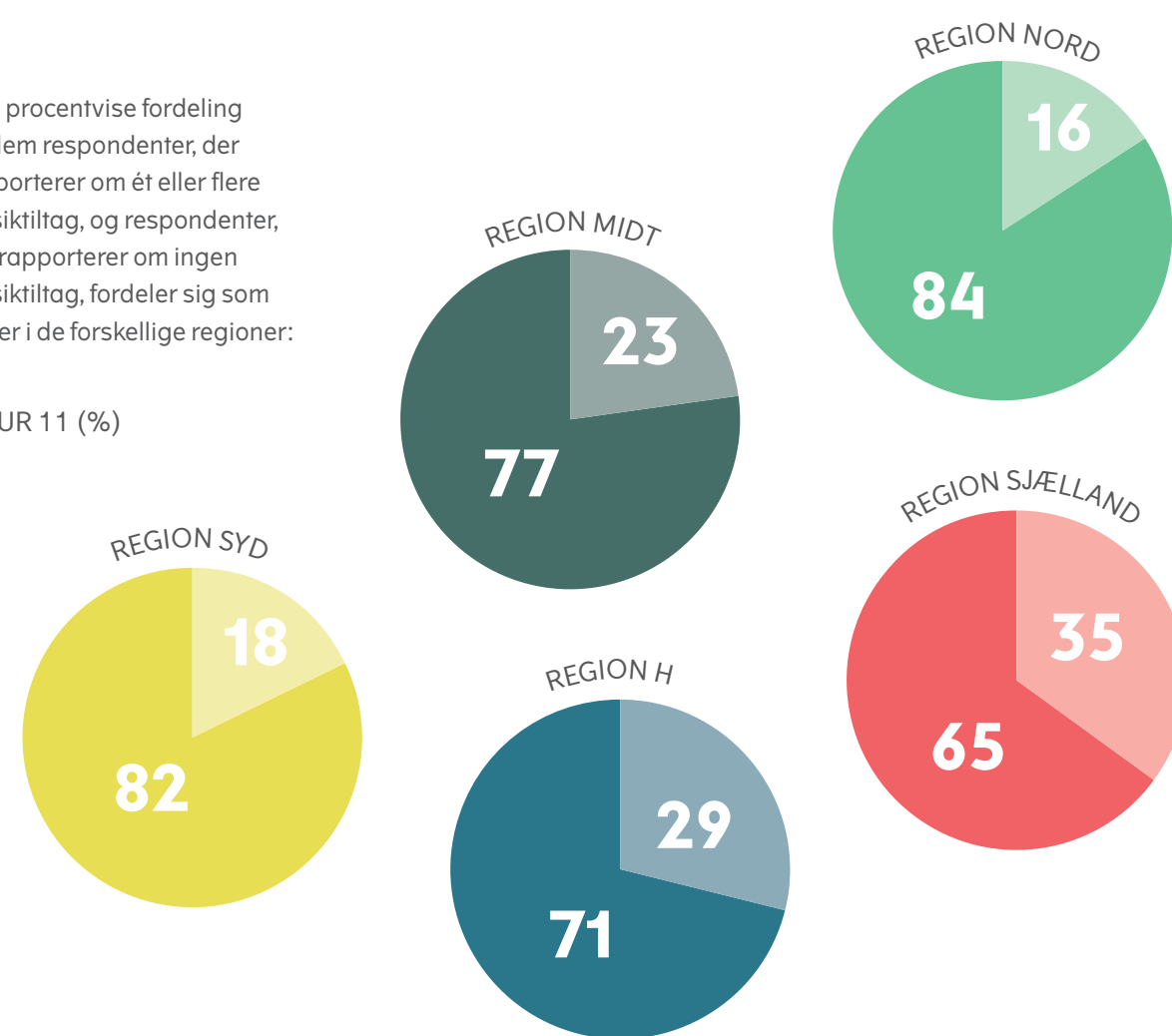

Ud af de 315 respondenter rapporterer 75% (237 i alt) om ét eller flere musiktiltag på deres afdeling, mens de resterende 25% (78 i alt) rapporterer, at der ingen musiktiltag er på deres afdeling:

■ INGEN MUSIKTILTAG
■ ET ELLER FLERE MUSIKTILTAG

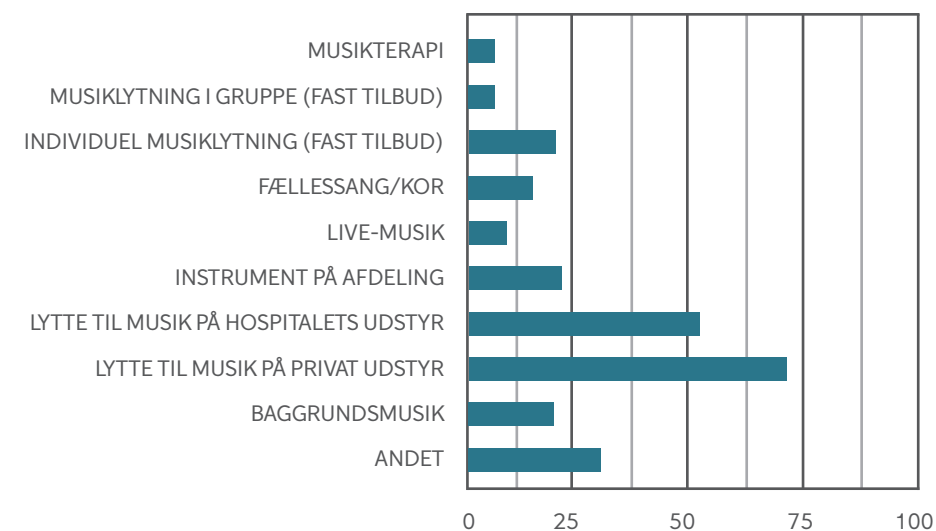
Den procentvise fordeling mellem respondenter, der rapporterer om ét eller flere musiktiltag, og respondenter, der rapporterer om ingen musiktiltag, fordeler sig som følger i de forskellige regioner:

FIGUR 11 (%)

FIGUR 12 (%)
PROCENTDEL AF RESPONDENTER, DER BERETTER OM DEN ENKELTE MUSIKTILTAGSTYPE

De 237 respondenter, der beretter om ét eller flere musiktiltag på deres afdeling, beretter tilsammen om 621 musiktiltag. Disse er kategoriseret inden for 10 forskellige musiktiltagstyper, som på forhånd var defineret af spørgeskemaet. Diagrammet herunder viser, hvor stor en procentdel af de 237 respondenter, der beretter om den enkelte musiktiltagstype.

DE 5 HYPPIGSTE MUSIKTILTAGSTYPER

1. Mulighed for at lytte til musik på privat udstyr (tilbydes af 73%)
2. Mulighed for at lytte til musik på hospitalets udstyr (tilbydes af 51%)
3. Andet (tilbydes af 32%)
4. Instrument på afdelingen (tilbydes af 23%)
5. Fast tilbud om individuel musiklytning & Tilbud om baggrundsmusik (tilbydes af 21%)

DE 3 HYPPIGSTE HENSIGTER MED DETTE MUSIKTILTAG

1. Afledning/underholdning (67%)
2. Afspænding & Angstreduktion (65%)
3. Stress-reduktion (55%)

DEN HYPPIGSTE INITIATIVTAGER TIL DETTE MUSIKTILTAG

1. Patienten selv (88%)
2. Sygeplejerske (71%)
3. Pårørende (33%)

Herunder gennemgås det, hvordan resultaterne ser ud for hver enkelt region

REGION NORDJYLLAND

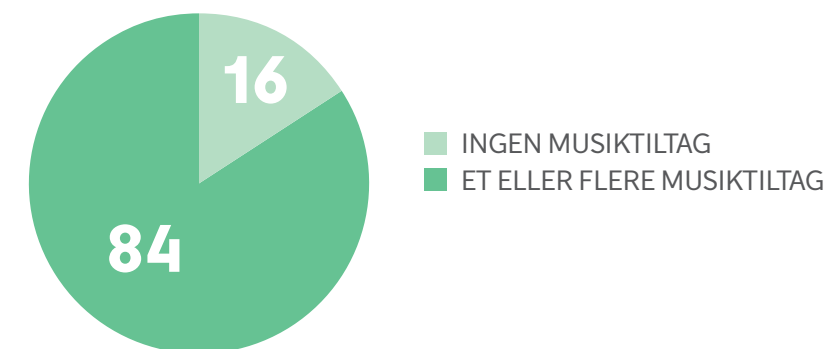
I Region Nordjylland har Aalborg Universitetshospital (AAUH), Regionshospitalet Nordjylland (RHN) og Psykiatrien deltaget i undersøgelsen.

Respondenter: Ledende sygeplejersker
Antal: 68

Den procentvise fordeling af respondenter, der beretter om et eller flere musiktiltag, og respondenter der beretter om ingen musiktiltag ser ud som følger:

FIGUR 13 (%)

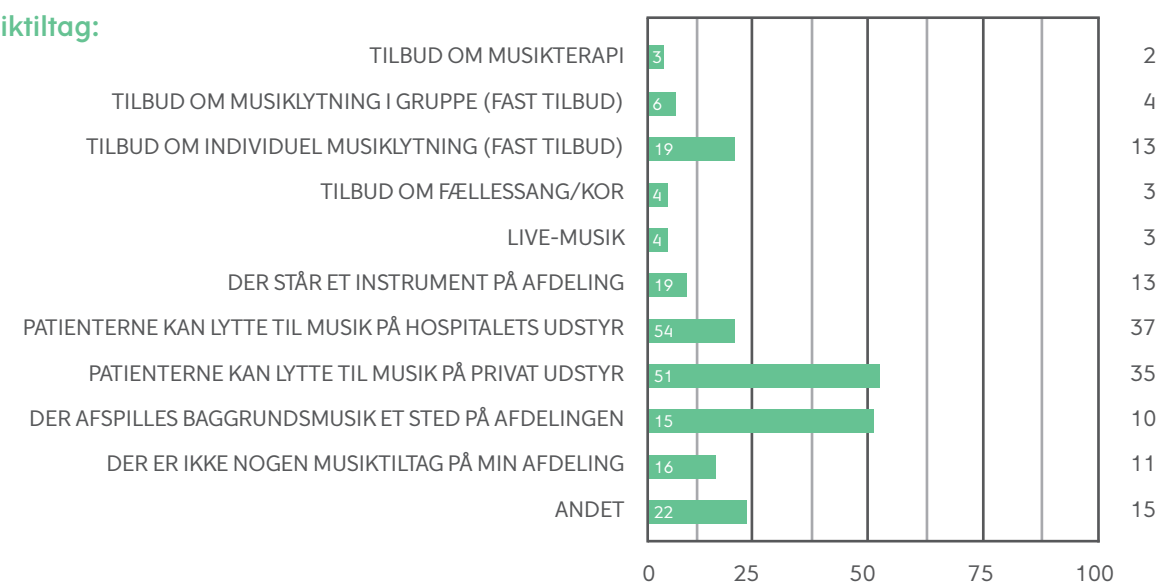
Procentdel der beretter om et/flere musiktiltag eller om ingen musiktiltag

De 68 respondenter i Region Nord beretter om følgende musiktiltag:

FIGUR 14 (%)

RESPONDENTER

DE 3 HYPPIGSTE MUSIKTILTAG ER

1. Patienterne kan lytte til musik på hospitalets musikudstyr (54%)
2. Patienterne kan lytte til musik på deres private udstyr (51%)
3. Andet (22%)

Herunder følger en gennemgang af, hvad respondenterne rapporterer ift. hensigt, initiativtager og anvendt teknologi på de 3 hyppigste musiktiltag.

Patienterne kan lytte til musik på hospitalets musikudstyr

Hensigt:

1. Stress-reduktion (72%)
2. Afledning/underholdning (69%)
3. Angstreduktion (64%)

Initiativtager:

1. Sygeplejerske (92%)
2. Patienten selv (86%)
3. Pårørende (33%)

Anvendt teknologi til at afspille musikken:

1. CD-samling stillet til rådighed af hospitalet (58%)
2. Patienternes private CD'er (47%)
3. Musikstjernen & Andre specielt tilrettelagte spillelister & Andet (14%)

Anvendt teknologi til at forstærke musikken:

1. CD-afspiller (58%)
2. Høretelefoner (36%)
3. Højtaler (33%)

Et udpluk af erfaringer med at tilbyde musiklytning på hospitalets udstyr

"Patienter bruger det som adspredelse på nogen lidt lange dage med meget ventetid."
– 202, Regionshospitalet Nordjylland.

"Positive tilbagemeldinger fra patienten og pårørende. Musikterapi er helt klar at fortrække som tilbud, men god musik er det næstbedste."

– Palliativt sengeafsnit, Aalborg Universitetshospital.

"[Musik] er behageligt for patienter under MR scanninger. I fælles venterum kan det virke beroligende og det virker afledende over for andre lyde fra afdelingen."

– Billeddiagnostik, Regionshospitalet Nordjylland.

"På intensivt afsnit [...] kan patienterne oftest ikke selv give udtryk for ønske om musik [...] pga. kritisk sygdom. Der lægges stor vægt på at indhente oplysninger om [...] hvad der giver værdi i den enkeltes liv. [...] Dette kan bl.a. komme til udtryk ved, at der afspilles musik som den enkelte patient kender. Dette virker beroligende, stressreducerende mm."

– NOTIA, Aalborg Universitetshospital.

Patienterne kan lytte til musik på deres private musikudstyr

Hensigt:

1. Angstreduktion & Stress-reduktion (71%)
2. Afspænding (65%)
3. Afledning/underholdning & Øgning af livskvalitet (58%)

Initiativtager:

1. Patienten selv (94%)
2. Sygeplejerske (74%)
3. Pårørende (45%)

Anvendt teknologi til at afspille og forstærke musikken:

1. Høretelefoner (74%)
2. CD+CD-afspiller (52%)
3. Musik-streaming (32%)

Et udpluk af erfaringer med musiktiltaget

"God erfaring. Patienterne har det godt og virker mere rolige og trygge med det musik de selv kender og vælger."

– Onkologisk,
Aalborg Universitetshospital.

"Specielt unge mennesker lytter til musik når de er indlagte."

– Thoraxkirurgisk sengeafdeling T,
Aalborg Universitetshospital.

"Patienter anvender i højere grad eget udstyr end tidligere."

– Mamma/plastik, Aalborg Universitetshospital.

Andet

Afdelingerne, der har svaret "andet," beskriver følgende andre musiktiltag:

- Indkøb af DAB-radioer til udlån
- Musikterapistuderende i praktik
- Afspilning af musik under endoskopiske undersøgelser
- Projekt, hvor en musikpædagog spiller og live-optager et musikstykke ud fra patientens præferencer, hvis patienten har palliative symptomer
- Baggrundsmusik på undersøgelsesstuer
- Maysound Music Player i forbindelse med knoglemarvsundersøgelser
- Musikstjernen installeret på stuerne på psykiatrisk afdeling
- Ugentligt besøg af en musikterapeut
- Halvårlig koncert med musikstuderende fra Aalborg Universitet
- Musiklytning under operation med lokalbedøvelse

REGION MIDTJYLLAND

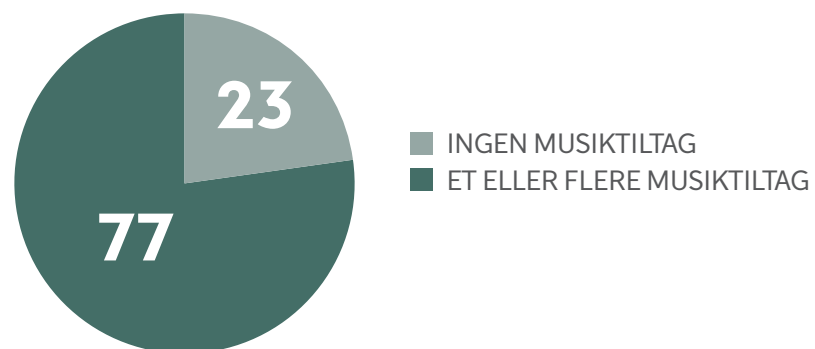
I Region Midtjylland har Aarhus Universitetshospital (AUH), Hospitalsenhed Midt, Regionshospitalet Randers og Regionshospitalet Horsens deltaget i undersøgelsen.

Respondenter: Ledende sygeplejersker
Antal: 22

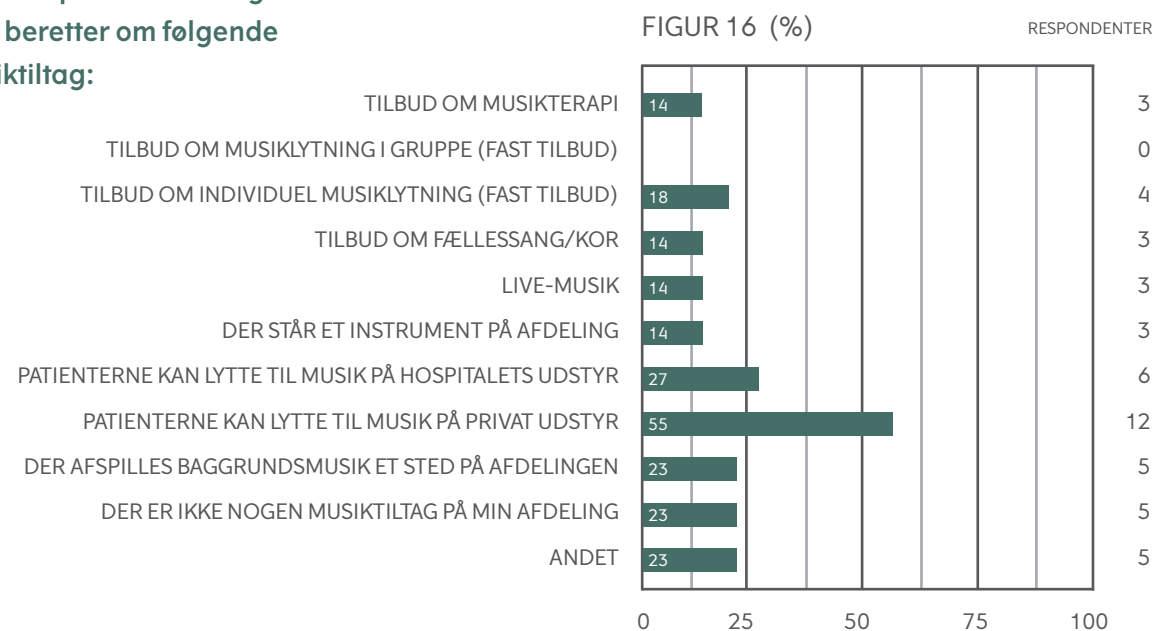
Den procentvise fordeling af respondenter, der beretter om et eller flere musiktiltag, og respondenter, der beretter om ingen musiktiltag, ser ud som følger:

FIGUR 15 (%)

Procentdel der beretter om et/flere musiktiltag eller om ingen musiktiltag

De 22 respondenter i Region Midt beretter om følgende musiktiltag:

FIGUR 16 (%)

RESPONDENTER

DE 3 HYPPIGSTE MUSIKTILTAG ER

1. Patienterne kan lytte til musik på deres private musikudstyr (55%)
2. Patienterne kan lytte til musik på hospitalets udstyr (27%)
3. Tilbud om baggrundsmusik & Andet (23%)

Herunder følger en gennemgang af, hvad respondenterne rapporterer ift. hensigt, initiativtager og anvendt teknologi på de 3 hyppigste musiktiltag.

Patienterne kan lytte til musik på deres private musikudstyr

Hensigt:

1. Stress-reduktion (60%)
2. Afspænding og Angstreduktion (50%)
3. Afledning/underholdning (40%)

Initiativtager:

1. Sygeplejerske (70%)
2. Patienten selv (60%)
3. Pårørende (40%)

Anvendt teknologi til at afspille og forstærke musikken:

1. Høretelefoner (60%)
2. CD+CD-afspiller & Musik-streaming & Højtalere (40%)
3. Andet & Ved ikke/ikke relevant (20%)

Et udpluk af erfaringer med musiktiltaget

"Der er ikke mange der benytter sig af tilbuddet - vi arbejder i øjeblikket på at få etableret et tilbud til alle amputationspatienter."

- Anæstesi, Hospitalsenhed Midt.

"Når de selv har efterspurgt det er det ofte fordi det hjælper dem til at slappe af og få tankerne et andet sted hen."

- Kvindesygdomme og Fødsler, AUH.

"Det virker afstressende i ventetider."

- Ortopædkirurgisk Afdeling, Regionshospitalet Horsens.

Patienterne kan lytte til musik på hospitalets musikudstyr

Hensigt:

1. Afledning/underholdning (100%)
2. Afspænding & Stemningsregulering (60%)
3. Øgning af livskvalitet & Angstreduktion & Kompletterende smertelindring & Stress-reduktion & Søvnfremme (40%)

Initiativtager:

1. Sygeplejerske (80%)
2. Patienten selv & Pårørende (60%)
3. Musikterapeut & Læge & Fysioterapeut & Ergoterapeut (20%)

Anvendt teknologi til at afspille musikken:

1. CD-samling stillet til rådighed af hospitalet & Musik-streaming (60%)
2. Patienternes private CD'er & Andre specielt tilrettelagte spillelister (40%)
3. Musikstjernen & Youtube (20%)

Anvendt teknologi til at forstærke musikken:

1. CD-afspiller og Høretelefoner (60%)
2. Højtaler (40%)
3. Specialhøjtaler & Lyttepude (20%)

Et udpluk af erfaringer med musiktiltaget

"Det anvendes ikke meget."
– Intensiv, Regionshospital Midt.

"God."
– Børn og Unge, AUH

"Det hjælper ofte patienten til at finde ro eller genkendelighed via den musik, de er vant til at høre."

– Hammel Neurocenter, Hospitalsenhed Midt.

Et udpluk af erfaringer med musiktiltaget

"Patienterne giver udtryk for, at det er rart med afledning fra alle de lyde der er i opvågningen. Sygeplejerskerne kan være udfordret af at skulle høre på de samme MusiCure spillelister igen og igen."
– Opvågningen, Hospitalsenhed Midt

"Virker beroligende. Vi anvender det også til at berolige f.eks. demente el. delirøse patienter"
– Ortopædkirurgisk sengeafsnit, Regionshospitalet Horsens.

Der afspilles baggrundsmusik et sted på afdelingen

Hensigt:

1. Stress-reduktion & Afledning/underholdning (60%)
2. Stemningsregulering & Angstreduktion (40%)
3. Andet (20%)

Initiativtager:

1. Sygeplejerske & Patienten selv & Andet (40%)
2. Læge (20%)

Anvendt teknologi:

1. Radio & CD+CD-afspiller & Specielt tilrettelagte spillelister & Højtaler & Andet (20%)

Andet

Afdelingerne, der har svaret "andet," beskriver følgende andre musiktiltag:

- Patienterne tilbydes musik i ørene under MR-scanning
- Baggrundsmusik til elektive patienter, før de skal på operationsgangen
- Pilotprojekt om musikterapi, hvor angste patienter tilbydes musik inden og under tandbehandling.

REGION SYDDANMARK

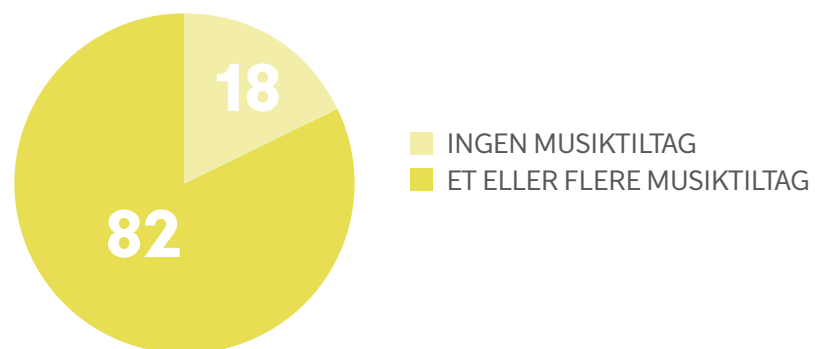
I Region Syd har Sydvestjysk Sygehus, Sygehus Sønderjylland, Odense Universitetshospital/Svendborg og Psykiatrihuset deltaget i undersøgelsen.

Respondenter: Ledende sygeplejersker
Antal: 66

Den procentvise fordeling af respondenter, der beretter om et eller flere musiktiltag, og respondenter, der beretter om ingen musiktiltag, ser ud som følger:

FIGUR 17 (%)

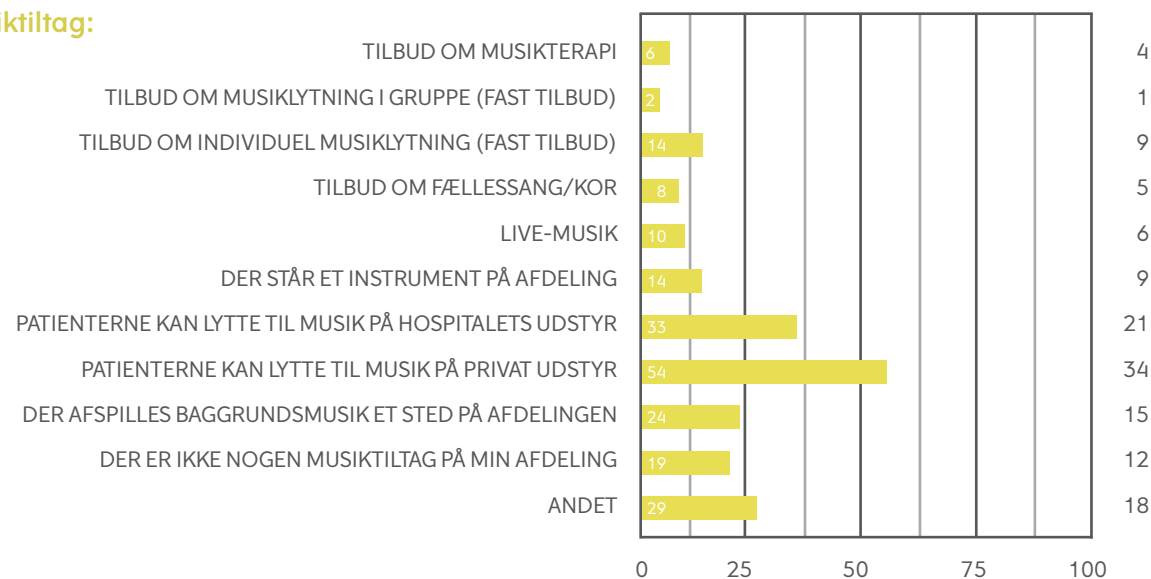
Procentdel der beretter om et/flere musiktiltag eller om ingen musiktiltag

De 66 respondenter i Region Midt beretter om følgende musiktiltag:

FIGUR 18 (%)

RESPONDENTER

DE 3 HYPPIGSTE MUSIKTILTAG ER

1. Patienterne kan lytte til musik på deres private musikudstyr (54%)
2. Patienterne kan lytte til musik på hospitalets udstyr (33%)
3. Andet (29%)

Herunder følger en gennemgang af, hvad respondenterne rapporterer ift. hensigt, initiativtager og anvendt teknologi på de 3 hyppigste musiktiltag.

Patienterne kan lytte til musik på deres private musikudstyr

Hensigt:

1. Afledning/underholdning (76%)
2. Afspænding (65%)
3. Angstreduktion (62%)

Initiativtager:

1. Patienten selv (91%)
2. Sygeplejerske (74%)
3. Pårørende (29%)

Anvendt teknologi til at afspille og forstærke musikken:

1. Høretelefoner (59%)
2. Musik-streaming (38%)
3. CD+CD-afspiller (32%)

Et udpluk af erfaringer med musiktiltaget

"For mange patienter [er det] godt til afslapning og afledning."
- Ortopædkirurgisk Ambulatorium, OUH.

"Da de selv tager initiativ, så må det antages, at de nyder det."
- Medicinsk modtagelse, Sygehus Sønderjylland.

"Vi kunne godt bruge det mere i afdelingen. Men vi mangler viden om hvordan det kan implementeres, og vi mangler viden og evidens i forhold til hvornår neurologiske patienter ville profitere af at lytte til musik [...]"
- Neurologisk afdeling, SVS Esbjerg.

Patienterne kan lytte til musik på hospitalets musikudstyr

Hensigt:

1. Afledning/underholdning (85%)
2. Afspænding (60%)
3. Stress-reduktion (50%)

Initiativtager:

1. Sygeplejerske (80%)
2. Patienten selv (60%)
3. Pårørende & Andet (20%)

Anvendt teknologi til at afspille musikken:

1. Patienternes private CD'er (45%)
2. CD-samling stillet til rådighed af hospitalet & Andre specielt tilrettelagte spillelister (40%)
3. Andet (35%)

Anvendt teknologi til at forstærke musikken:

1. Høretelefoner (65%)
2. Højtaler (40%)
3. CD-afspiller (35%)

Et udpluk af erfaringer med musiktiltaget

"Da vi har anvendt musikterapi i rigtig mange år er svaret hermed givet: Patienternes udbytte er individuelt tilpasset gør en stor forskel. Børnene er glade for det Den terapeutiske effekt er virkelig god - naturligvis individuel. Vi værdsætter vort initiativ til fremme af patientens situation."

- Anæstesiologisk-Intensiv afdeling V, OUH.

"Virker beroligende."

- Psykiatrisk afdeling Odense,
Psykiatrien i Region
Syddanmark

"Det er meget individuelt om patienten bruger musik, og personalet har ikke så stort fokus på dette, selvom vi har udarbejdet en retningslinje og instruks i forhold til fremme af søvn."

- B, OUH

Andet

Afdelingerne, der har svaret "andet", beskriver følgende andre musiktiltag:

- Medarbejdere hører musik fra egen PC når de arbejder. Nogle bruger høreværn med musik.
- Afdelingen har højtalere, som kan tilknyttes Iphones
- Frivillige arrangerer musik på afdelingerne
- Tilbud om musiklytning under anæstesiologiske ydelser
- Musiklytning i høreværn under MR-scanning
- Hospitalsklovne, der synger og spiller for patienterne
- Tilbud om musik ved bedøvelse og opvågning
- Frivillig musiker kommer og spiller i fællesrum et par gange årligt
- Individuelle musikaflytninger til intensive- og opvågningspatienter med henblik på beroligelse og smertelindring
- Tilbud om MusiCure
- Maysound-pude
- Specialhøjtalere til MusiCure
- Brug af musik til holdtræning og til afspænding
- Gudstjeneste på afdelingen
- Hovedpude med beroligende musik til urolige patienter
- Musik på CD-afspiller
- Hver morgen i december synges der en julesang

REGION SJÆLLAND

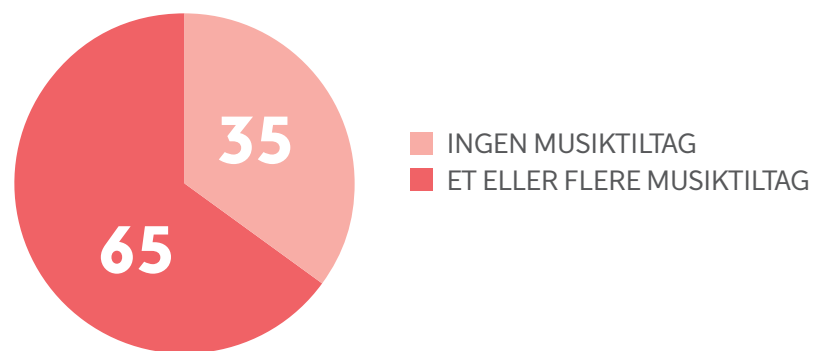
I Region Sjælland har Holbæk Sygehus, Nykøbing Falster Sygehus, Næstved/Slagelse/Ringsted sygehus, Sjællands Universitetshospital SUH (Roskilde og Køge) samt Psykiatrien deltaget i undersøgelsen.

Respondenter: Ledende sygeplejersker
Antal: 62

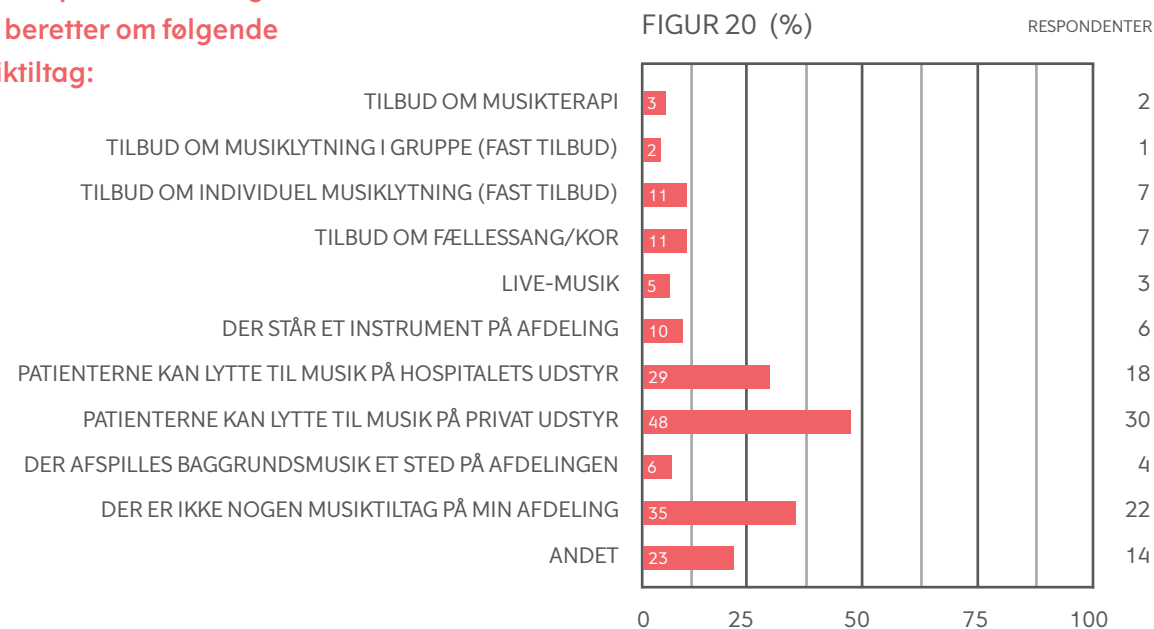
Den procentvise fordeling af respondenter, der beretter om et eller flere musiktiltag, og respondenter, der beretter om ingen musiktiltag, ser ud som følger:

FIGUR 19 (%)

Procentdel der beretter om et/flere musiktiltag eller om ingen musiktiltag

De 62 respondenter i Region Midt beretter om følgende musiktiltag:

DE 3 HYPPIGSTE MUSIKTILTAG ER

1. Patienterne kan lytte til musik på deres private musikudstyr (48%)
2. Patienterne kan lytte til musik på hospitalets udstyr (29%)
3. Andet (23%)

Herunder følger en gennemgang af, hvad respondenterne rapporterer ift. hensigt, initiativtager og anvendt teknologi på de 3 hyppigste musiktiltag.

Patienterne kan lytte til musik på deres private musikudstyr

Hensigt:

1. Afledning/underholdning (81%)
2. Angstreduktion (66%)
3. Afspænding & Stress-reduktion (58%)

Initiativtager:

1. Patienten selv (92%)
2. Sygeplejerske (69%)
3. Pårørende (27%)

Anvendt teknologi til at afspille og forstærke musikken:

1. Høretelefoner (69%)
2. Musik-streaming (42%)
3. CD+CD-afspiller (31%)

"God. Næsten alle har egne mobiler til rådighed i perioder, og musik bruges af flere til at slappe af, når man er opkørt eller ved søvn."

- Børnepsykiatrisk døgnafsnit Roskilde, Psykiatrien.

Et udpluk af erfaringer med musiktiltaget

"Patienterne nyder at kunne koble fra ved at lytte til musik [...] Det anvendes især meget i ventesituationer."

- ØNH/TMK sengeafsnit E, SUH Køge.

"Vi [...] har ofte talt om [...] det skulle være en fast procedure - altså at gøre opmærksom på, at patienten kan tage sin egen musik med på stuen."

- Kardiologisk Afdeling, SUH Roskilde.

Patienterne kan lytte til musik på hospitalets musikudstyr

Hensigt:

1. Afledning/underholdning (71%)
2. Afspænding (65%)
3. Angstreduktion (59%)

Initiativtager:

1. Sygeplejerske (82%)
2. Patienten selv (76%)
3. Pårørende (29%)

Anvendt teknologi til at afspille musikken:

1. CD-samling stillet til rådighed af hospitalet & Patienternes private CD'er & Andet (41%)
2. Andre specielt tilrettelagte spillelister (24%)
3. Musik-streaming & Youtube (18%)

Anvendt teknologi til at forstærke musikken:

1. Høretelefoner (59%)
2. CD-afspiller (47%)
3. Højtaler (24%)

Et udpluk af erfaringer med musiktiltaget

"Vi har forsøgt os med en CD-afspiller og beroligende musik, både på 2 sengs stuer og 4 sengs stuer. Der var blandet erfaringer, da patienterne ikke kunne blive enig, om det [var] rart. Vi afsluttede derfor vores "mini-projekt."

– Kirurgisk, SUH.

"Patienterne tilbydes MusicCure ved søvnbesvær. Dette hjælper oftest."
– Center for spiseforstyrrelser, Psykiatrien.

"Har god effekt i forhold til angst, anspændthed og kombineret med smertebehandling virker det lindrende. Men det er svært for sygeplejerskerne at huske tilbuddet til patienterne."

– Anæstesi, SUH Køge

Andet

Afdelingerne, der har svaret "andet," beskriver følgende andre musiktiltag:

- Transistorradioer på små kontorer, der spiller i løbet af dagen
- Frivillige musikere og kor, der kommer og spiller/synger på afdelingen til særlige lejligheder
- Patienterne bliver informeret om, at de kan høre musik under en operation, når de er spinalbedøvede. Det er operationsgangen, der stiller udstyret til rådighed.
- Radio/CD-afspiller i undersøgelsesrum
- Arrangement på afdeling med præsten
- MusiCure
- Klassisk musik i forbindelse med et mindfulness-kursus
- Ved højtider står sygehuspræsten for at arrangere musikarrangementer på Intensiv
- Musikpuder i forbindelse med opvågning
- Projekt med at indføre musiklytning på flersengsstuer. Mange patienter var glade for det, mens andre oplevede det som generende.
- Dialog med smertepatienter om at anvende musik
- Musikpude til psykiatriske patienter
- CD-med beroligende musik til psykiatriske patienter
- Sygehuspræst arrangerer levende musik på afdelingen omkring juletid
- Sygehuspræst arrangerer sangarrangementer (klassisk sang) samt sang- og musiksalon
- Patienter kan selv vælge TV-kanal og dermed musikudsendelser

REGION HOVEDSTADEN

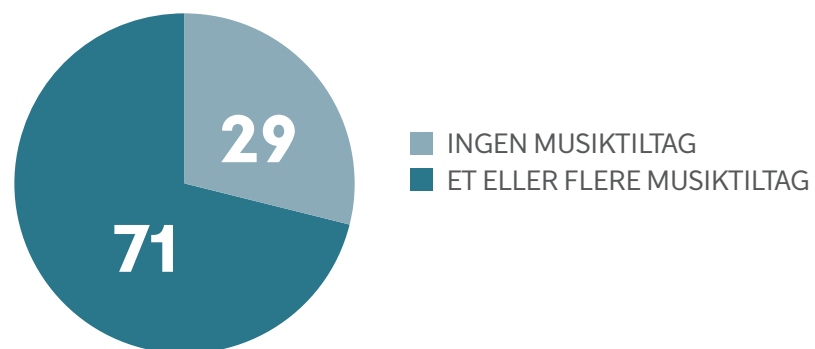
I Region Hovedstaden har Frederiksberg og Bispebjerg Hospital, Herlev og Gentofte Hospital, Nordsjællands Hospital, Bornholms Hospital, Hvidovre og Amager Hospital, Rigshospitalet og Glostrup Hospital samt Region Hovedstadens Psykiatri deltaget i undersøgelsen.

Respondenter: Ledende sygeplejersker
Antal: 97

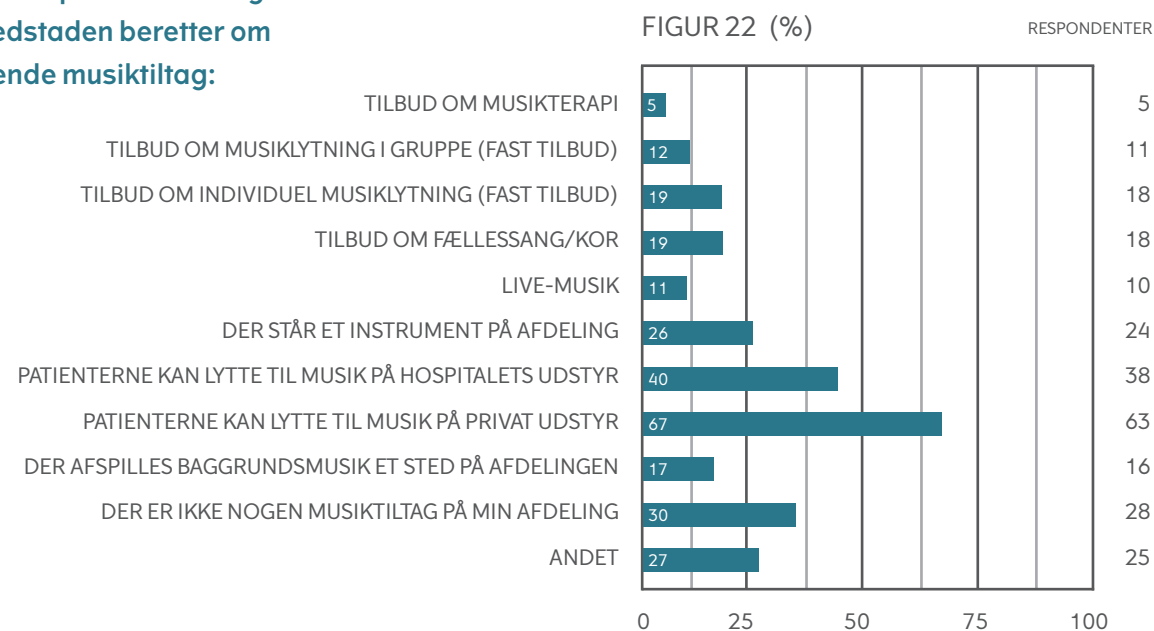
Den procentvise fordeling af respondenter, der beretter om et eller flere musiktiltag, og respondenter, der beretter om ingen musiktiltag, ser ud som følger:

FIGUR 21 (%)

Procentdel der beretter om et/flere musiktiltag eller om ingen musiktiltag

De 97 respondenter i Region Hovedstaden beretter om følgende musiktiltag:

DE 3 HYPPIGSTE MUSIKTILTAG ER

1. Patienterne kan lytte til musik på deres private musikudstyr (67%)
2. Patienterne kan lytte til musik på hospitalets udstyr (40%)
3. Andet (27%)

Herunder følger en gennemgang af, hvad respondenterne rapporterer ift. hensigt, initiativtager og anvendt teknologi på de 3 hyppigste musiktiltag.

Patienterne kan lytte til musik på deres private musikudstyr

Hensigt:

1. Afspænding (67%)
2. Afledning/underholdning (65%)
3. Angstreduktion (60%)

Initiativtager:

1. Patienten selv (85%)
2. Sygeplejerske (69%)
3. Pårørende (31%)

Anvendt teknologi til at afspille og forstærke musikken:

1. Musik-streaming (63%)
2. Høretelefoner (48%)
3. CD+CD-afspiller (37%)

"Patient[erne] spørges om de ønsker musik på operationsstuen, inden de skal bedøves. Musikken bruges også af kirurger og sygeplejepersonale under selve operationen."

- Neuroanæstesiologisk Operationsgang, Rigshospitalet.

Et udpluk af erfaringer med musiktiltaget

"God erfaring, da mange patienter kan have svært ved at betjene ukendte afspillere."

- Ældrepsykiatrisk Glostrup, Region Hovedstadens Psykiatri

"Det fungerer rigtig fint, ligesom vi udnytter, hvis der er nogen, som kan spille instrumenter."

- A1, Psykiatrisk Center Amager.

"Forbedrer ventetidsoplevelsen og afskærmer lidt fra medpatienterne."

- Akutafdelingen, Nordsjællands Hospital.

Patienterne kan lytte til musik på hospitalets musikudstyr

Hensigt:

1. Afledning/underholdning (88%)
2. Angstreduktion (76%)
3. Afspænding (73%)

Initiativtager:

1. Sygeplejerske (85%)
2. Patienten selv (76%)
3. Fysioterapeut & Ergoterapeut (27%)

Anvendt teknologi til at afspille musikken:

1. CD-samling stillet til rådighed af hospitalet (64%)
2. Patienternes private CD'er (58%)
3. Andre specielt tilrettelagte spillelister (36%)

Anvendt teknologi til at forstærke musikken:

1. CD-afspiller (52%)
2. Højtaler (42%)
3. Høretelefoner (36%)

"[Vi] vil gerne have mere musik implementeret i vores sanserum og i dagligdagen i afsnittet."

– Åbent sengeafsnit, Region Hovedstadens Psykiatri.

"Musik er en vigtig del af den psykiatriske sygepleje, som kan understøtte behandling og deeskalere."

– A1, Psykiatrisk Center Amager

"Helt generelt har vi rigtig gode erfaringer med brug af musik i nogle situationer [...] Flere oplever, at mindful musiklytning [...] kan være en god øvelse i at leve med tankeforstyrrelser og at kontrollere sin opmærksomhed, trods ubehag. Meget anvendeligt på en psykiatrisk afdeling."

– Afsnit 10, Region Hovedstadens Psykiatri.

"Patienterne er meget glade for muligheden."

– Stråleterapien, Finsen Center, Region Hovedstaden.

"Det virker meget afstressende og beroligende."

– Anæstesi, Hvidovre Hospital.

Andet

Afdelingerne, der har svaret "andet," beskriver følgende andre musiktiltag:

- Radio og TV koblet op på alle senge
- TV underholdning
- Projektperiode med musikterapi (projekt bæltefrit afsnit). Ønske om at ansætte en musikterapeut på centeret.
- Musik på operationsstue
- Mulighed for musiklytning under scanninger, f.eks. via Maysound Player
- Musik til morgengymnastik
- Musikstol (Cocoon), hvorfra der kan afspilles musik fra f.eks. mobiltelefon
- Daglig fællessang til morgenmøder
- Musiklyttegruppe til psykiatriske patienter
- Sanserum med musikafspiller, til at arbejde aktivt med psykiatriske patienters arousal
- Maysound Player i til psykiatriske patienter
- Samarbejde med musikterapeut om diverse projekter
- Terapistol i psykiatrisk akutmodtagelse, hvor man kan høre egen eller afsnittets musik
- Projekt med musikterapi til patienter med skizofreni og negative symptomer.

Et udpluk af erfaringer med musiktiltaget

TENDENSER

På tværs af landets 5 regioner rapporteres der om de samme to musiktiltag som de mest hyppige:

3. Mulighed for at patienterne kan lytte til musik på deres private udstyr
4. Muligheden for at lytte til musik på hospitalets udstyr

Der ses altså en tydelig tendens til, at patienter lytter til musik på deres private eller på hospitalets udstyr, når de er på hospitalet. 73 % af de respondenter, der beretter om et eller flere musiktiltag på deres afdeling, rapporterer, at patienterne kan lytte til musik på deres private udstyr, mens de er på afdelingen. Dette afspejler eventuelt den generelle tendens i det danske samfund, hvor digitale løsninger gør det let tilgængeligt ofte at lytte til musik, f.eks. ved brug af smartphones og høretelefoner. 71% af de respondenter, der rapporterer at patienterne kan lytte til musiktiltag på deres private udstyr, beretter, at det er sygeplejerskerne, som tager initiativet til at patienterne lytter til musik. Dette kan tolkes som en indikation, at sygeplejerskerne anser det som gavnligt for patientens situation at lytte til musik.

65% af respondenterne, der beretter om at patienterne kan lytte til musik på deres private udstyr, angiver, at hensigten med musiktiltaget er afspænding og angstreduktion, og 55% angiver, at hensigten er stressreduktion. Det peger på en enighed blandt respondenterne om, at musik kan være med til at dæmpe angst og stress og kan virke afspændende for patienterne. Derfor er det ikke overraskende, at 55% af de respondenter, der beretter om et eller flere musiktiltag på deres afdeling, beretter at patienterne kan lytte til musik på udstyr, som hospitalet stiller til rådighed. Det virker til at hospitalet i disse tilfælde har taget konsekvensen af at musiklytning synes at have en positiv indvirkning på patienterne og derfor har indkøbt udstyr, så musiklytning bliver et muligt tilvalg som en del af behandlingen.

At muligheden for musiklytning på enten patientens private eller på hospitalets udstyr er de hyppigst rapporterede musiktiltag kan skyldes, at disse er let tilgængelige teknologiske løsninger, som patienterne kan bruge selv. Det kræver ingen personel og kan kombineres med den øvrige behandling. Andre tiltag som musikterapi, fællessang/kor, live-musik og instrument på afdelingen kræver ressourcer i form af plads og ekspertise for at blive iværksat, og kan derfor forekomme sværere at implementere i hospitalsregi.

Endvidere ses der på landsplan en tendens, at musikterapi (det mindst hyppigt rapporterede musiktiltag) i 56% af tilfældene foregår på psykiatriske afdelinger. Dette er også gældende for fællessang/kor, der i 47% af tilfældene foregår i psykiatrien.

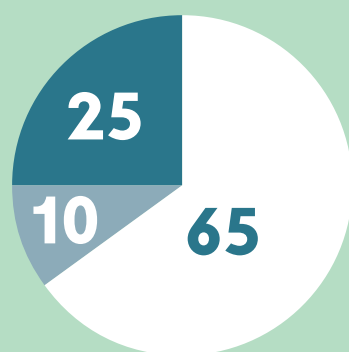
MUSIKTILTAG PÅ LANDETS HOSPICER

20 ud af landets 21 hospicer har deltaget i undersøgelsen. De deltagende hospicer var:

Hospice Aalborg, Hospice Vendsyssel, Hospice Søholm, Anker Fjord Hospice, Hospice Djursland, Hospice Limfjord, Gudenå Hospice, Hospice Sydvestjylland, Hospice Sønderjylland, Sct. Maria Hospice, Hospice Fyn, Hospice Sydfyn, Hospice Sjælland, Svanevig Hospice, Hospicegården Filadelfia, Sankt Lukas Hospice, Arresødal Hospice, Diakonissestiftelsens Hospice, Hospice Søndergård, Lukashuset (børn og unge) og Hospicepladser Bornholm.

Herunder ses den procentvise fordeling af de deltagende hospicer, der en musiker ansat, en musikterapeut ansat eller hverken en musiker eller musikterapeut ansat.

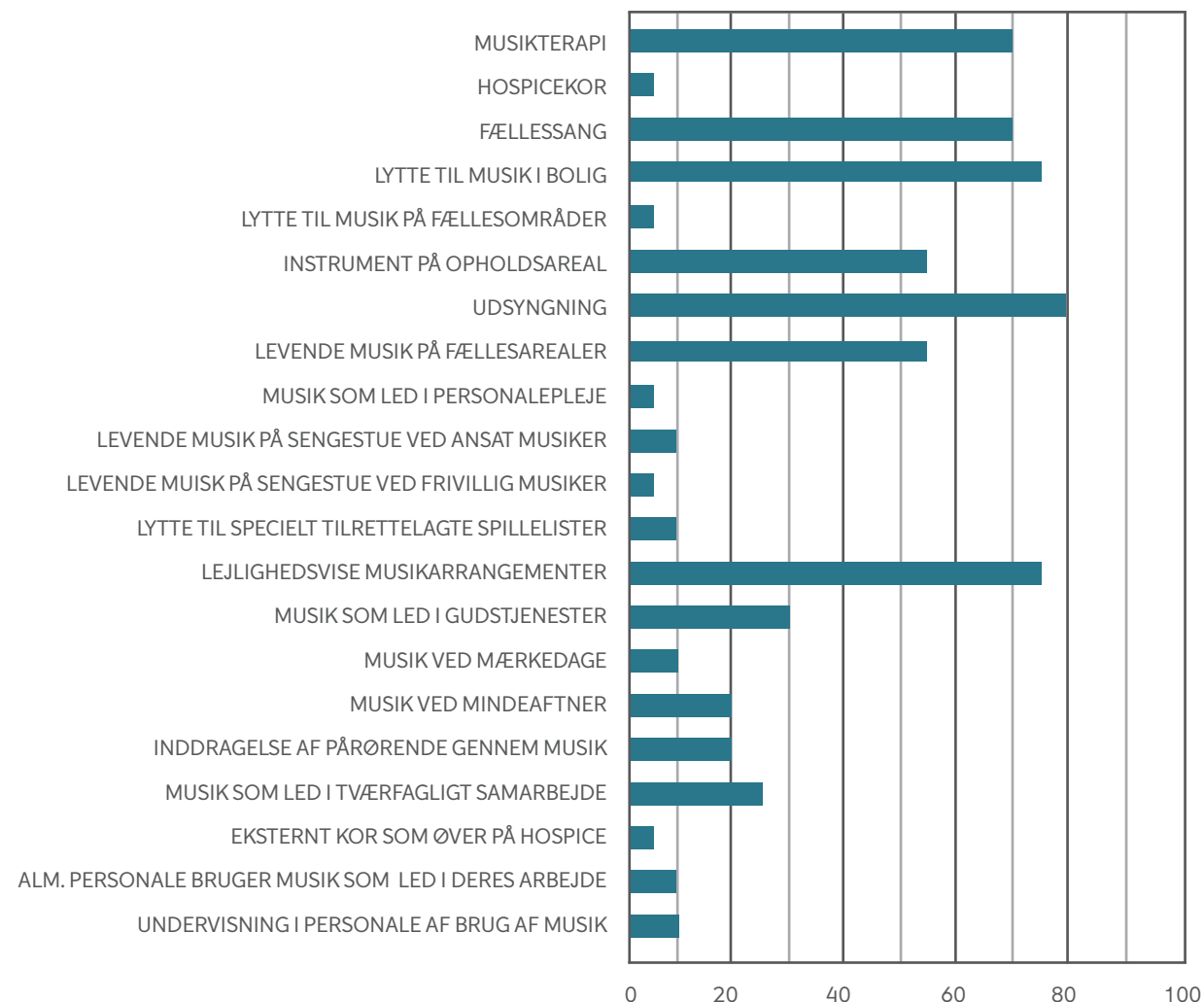
FIGUR 23 (%)
**ANSÆTTELSE AF
MUSIKER/MUSIKTERAPEUT**

- 13 HAR ANSAT EN MUSIKTERAPEUT
- 2 HAR ANSAT EN MUSIKER
- 5 HAR HVERKEN ANSAT EN MUSIKER ELLER EN MUSIKTERAPEUT

Alle 20 deltagende hospicer beretter om adskillige musiktiltag som led i den palliative pleje. Der er i alt beskrevet 21 forskellige musiktiltagstyper. Figur 24 neden for viser, hvor mange hospicer, der har berettet om det enkelte musiktiltagstype.

FIGUR 24 (%)
**PROCENTDEL AF HOSPICER,
DER BERETTER OM DEN ENKELTE
MUSIKTILTAGSTYPE**

DE 5 HYPPIGSTE MUSIKTILTAGS- TYPER

1. Udsyngning (tilbydes på 16 ud af 20 hospicer)
2. Mulighed for at lytte til musik i boligen (tilbydes af 15 ud af 20 hospicer)
3. Lejlighedsvis musikarrangementer (tilbydes af 15 ud af 20 hospicer)
4. Musikterapi (tilbydes af 14 ud af 20 hospicer)
5. Fællessang (tilbydes af 14 ud af 20 hospicer)

Herunder følger en kort beskrivelse af hvert enkelt musiktiltagstype.

UDSYNGNING

Et tilbud, der foregår efter den afdødes eller de pårørendes ønsker. En udsyngning er når musik ledsager kisten, når den bæres ud. De pårørende, personalet og evt. præst og musiker/musikterapeut deltager. Musikken er valgt af den afdøde eller de pårørende og kan f.eks. være sange/salmer, som synges af de deltagende, evt. hvor musikeren/musikterapeuten synger for eller akkompagnerer. Musikken kan også være instrumental, hvor musikeren/musikterapeuten spiller komponeret eller improvisatorisk musik.

Hensigt:

- Støtte familie og venners personlige afsked
- Skaber en ramme for højtidelighed
- Skaber et ordløs æstetisk rum for transcendens og åndelighed.
- Er en værdig afsked i den dodes ånd.
- Anerkender den sørgende familie
- Giver medarbejderne mulighed for at tage afsked

Teknologi:

- Sangstemme
- Instrument: Guitar, klaver, violin, el-piano, lyre, harpe, cello.
- CD-afspiller + CD
- Ipad
- Sangbøger: Melodibøger, sangblade.

16 ud af 20 hospicer beretter om, at de tilbyder udsyngninger.

MULIGHED FOR AT LYTTE TIL MUSIK I BOLIGEN

Musikafspiller installeret i boligen, så patienten og de pårørende kan lytte til musik. Det kan være via CD'er, radio eller digital musikafspilning. Nogle hospicer tilbyder et musikbibliotek med et udvalg af klassisk og populærmusik samt meditationsmusik.

Hensigt:

- Bevare identitet og skabe kontakt til den enkeltes minder og historie
- Mulighed for at bevare en form for normalitet og bruge musik som man altid har gjort
- Musikken kan rumme føleler og afbalancere sindet – terapeutisk lindring
- Musik i boligen kan skabe hygge og hjemmelighed
- Giver mulighed for afspænding
- Livsglæde og opmuntring
- Mulighed for underholdning og afledning
- Mulighed for at sætte musik på, når døden nærmer sig.

Teknologi:

- Radio/DAP-radio
- Musikstjernen
- CD-afspiller
- Trådløs højttaler
- Musikbibliotek
- Musikpude
- Computer
- Smart-TV/Kombi-TV
- Ipad

15 ud af 20 hospicer beretter om, at der er mulighed for at lytte til musik i boligen.

LEJLIGHEDSVISE MUSIKARRANGEMENTER

Eksterne musikere inviteres til at afholde en koncert på hospice. På mange hospicer sker det med jævne mellemrum og altid ved højtider. Det kan være både kor, orkestre, og instrumentalister der underholder, eller nogle der kommer og faciliterer en sangaften. Ofte er arrangementerne gratis for hospice at afholde og skabt af frivillige kræfter. Foreningen "Kunstnere i hospice" bliver ofte brugt i forbindelse med at lave arrangementerne, hvor kunstnerne frivilligt og uden betaling spiller koncerter, men godtgøres for deres transportudgifter gennem fondsmidler.

Hensigt:

- Adspredelse og underholdning
- At bringe livet 'udenfor' ind på hospice
- Giver patienterne mulighed for at opleve noget sammen med andre, der ikke har med sygdom at gøre
- Skabe stjernestunder
- Mulighed for at drømme sig lidt hen i en anden verden

Teknologi:

- Sangstemmer
- Instrumenter: Klaver, fløjte, guitar, flygel, harpe.
- Mikrofoner, forstærker og højttalere.
- Anlæg, der kan transmittere lyd ud på stuerne.

15 ud af 20 hospicer beretter om lejlighedsvis musikarrangementer.

MUSIKTERAPI

Musikterapeuten besøger patienten individuelt eller sammen med familien. Alt efter patientens helbredsmæssige tilstand kan musikterapien både være aktiv (patienten synger/spiller med) eller receptiv (musikterapeuten synger/spiller for patienten). Musikterapeuten afstemmer sig nøje patientens ønsker og kropslige/musikalske udtryk og forsøger gennem improvisation, kendte sange, eller kendte kompositioner at møde og anerkende patienten.

Hensigt:

- Afspænding, ro, velvære
- Lindring af fysisk, psykisk, social og eksistentiel smerte
- Øgning af livskvalitet og oplevelse af nærvær
- Fokus på nuet
- Afledning
- Bearbejdning af følelser, af det at skulle tage afsked
- Mobilisering af indre ressourcer
- Fokus på at skabe kontakt til gode minder
- Stille ledsagelse, en ven på den sidste strækning. Regulering af vejrtrækning. Lindring af angst
- Meningsfuldt samvær mellem patient og pårørende, hvor de kan vibrere sammen
- Styrke kommunikationen i familien

Teknologi:

- Sangstemme
- Instrumenter: Guitar, lyre, violin, kalimba, el-piano, keltisk harpe, cello, sansula, harmonika, fløjte
- CD-afspilning
- DAP radio
- Spotify
- Sangbøger: Melodibøger, sangbøger, salmebøger
- Musikpude

14 ud af 20 hospicer beretter om tilbud om musikterapi.

FÆLLESSANG

Det kan være morgensang/aftensang eller at synge maden. Nogle synger få sange, andre afholder ønskekoncerter. Både personale, patienter og pårørende kan deltage. Det kan være faciliteret af den ansatte musiker/musikterapeut, men også af en frivillig musiker, af det almindelige personale eller af præsten.

Hensigt:

- Socialt samvær, der styrker fællesskabet
- Støtte gruppens forankring i kultur, årstid, geografi og fælles historie
- At være sammen om noget normalt
- Skabe kontakt til minder og identitet
- Mental og emotionel pause
- Skabe glæde og opmuntring
- Personalepleje, det giver liv at stå og synge sammen på tværs af fagligheder'

Teknologi:

- Sangstemmer
- Instrumenter: Klaver, el-piano, flygel, violin
- Sangbøger: Højskolesangbogen, salmebogen, ældresagens sangbøger, sangtekster i papirformat og på elektroniske gadgets.

14 ud af 20 hospicer beretter om tilbud om fællessang.

INSTRUMENT PÅ OPHOLDSAREAL

Der er et instrument tilgængeligt på hospicet, sådan at personale, patienter og pårørende kan spille på det. Ofte er der tale om et flygel, et klaver eller en guitar.

Hensigt:

- Musikken har en samlende faktor
- Mulighed for selvudtryk og bearbejdning
- Livsminde og identitetskontakt
- Skaber livsglæde og opmuntring

- Mulighed for musikterapeuten/musikeren at spille miljøterapeutisk, dvs. spille musik, der regulerer stemningen i huset.
- Dejligt med et fælles instrument, der kan støtte til fællessang mm.

Teknologi:

- Instrument: Klaver, flygel, el-flygel, guitar, mobil klaver, havtromme, xylofon, djembe, lyre.

11 ud af 20 hospicer beretter om, at de har et instrument på opholdsarealet

LEVENDE MUSIK PÅ FÆLLESAREALER

Musikterapeuten/musikeren spiller musik på fællesarealerne. Opmærksomhed på husets "rytme" (årstid, dødsfald, børn/unge i huset mv.). Patienterne kan høre musikken 'på afstand', og måske få lyst til at få besøg af musikterapeuten/musikeren inde i boligen. Det kan også være en frivillig, der kommer og spiller på gangen.

Hensigt:

- At favne og balancere stemningen blandt personaler, patienter eller pårørende.
- Kontaktskabende til pårørende og patienter
- At skabe et hyggeligt arbejdsmiljø
- Stemningsfuld underholdning for patienter og pårørende
- Tilbyde levende musik som nydelse, lindring og et afbræk i hverdagen
- Musikken skaber udgangspunkt for samtale

Teknologi:

- Sangstemmer
- Instrumenter: Violin, klassisk guitar, flygel, klaver, lyre, harpe, cello, afrikansk håndklaver, fløjte.
- Melodibøger
- CD-afspiller + CD'er

11 ud af 20 hospicer beretter om, at de tilbyder levende musik på fællesarealerne.

MUSIK SOM LED I GUDSTJENESTER

Gudstjeneste på hospice med musikledsagelse. En musiker/musikterapeut akkompagnerer salmerne og/eller improviserer musikstykker til eftertanke undervejs i andagten. Nogle hospicer har udstyr der kan transmittere gudstjenesten ud i boligerne.

Hensigt:

- Fællesskab
- Eksistentiel støtte
- Bringe det åndelige aspekt ind på hospice

Teknologi:

- Sangstemmer
- Instrumenter: Flygel, klaver, cello.
- Salmebøger
- Udstyr, der kan transmittere lyd og billede ud til stuerne
- CD-afspilning + CD'er

6 ud af 20 hospicer beretter om, at der anvendes musik som led i gudstjenester.

MUSIK SOM LED I TVÆRFAGLIGT SAMARBEJDE

Musik – enten levende eller afspillet – bruges i en tværfaglig sammenhæng til at understøtte massage, i sygeplejen, i forbindelse med psykologsamtale eller samtale med præst, i forbindelse med let gymnastik eller til afspænding/mindfulness.

Hensigt:

- Skabe sanseintegration mellem det fysiske,

psykiske og musiske

- At kombinere to behandlingsformer for at optimere effekt
- At styrke samspillet mellem kolleger med forskellig faglighed
- Skabe motivation for bevægelse
- At imødekomme eksistentielle og rituelle behov og ønsker.

Teknologi:

- Sangstemme
- El-piano
- Ghattoblast + CD'er
- MusiCure

5 ud af 20 hospicer beretter om, at de bruger musik som led i tværfagligt arbejde.

INDDRAGE PÅRØRENDE GENNEM MUSIK

De pårørende opfordres til at tage betydningsfuld musik med og de inviteres til at deltage i musikarrangementer på stedet. Nogle hospicer tilbyder de pårørende musikterapi, hvor svære følelser kan bearbejdes f.eks. gennem sangskrivning eller fælles musicering/sang.

Hensigt:

- Tilbyde et fælles tredje til patienter og pårørende i en stund, hvor det verbale er svært eller umuligt
- Støtte de pårørende, der ofte oplever at være magtesløse, til at kunne bidrage meningsfuldt med f.eks. musikønsker eller at synge den syge til ro.
- En måde for personalet at give omsorg til familien, så familien kan give omsorg til den syge
- Styrke personalets kontakt til de pårørende, hvilket understøtter relationsopbygningen til patienten.
- Tilbyde et frirum til de pårørende.

Teknologi:

- Sangstemme
- Instrumenter
- Smart-TV
- Youtube

4 ud af 20 hospicer beretter, at musik anvendes til at inddrage de pårørende.

MUSIK VED MINDEAFTNER

Flere gange om året afholdes mindeaftner, hvor de pårørende kan komme på besøg for at mindes den afdøde og hilse på personalet igen. Akkompagneret fællessang er ofte led i dette arrangement, samt at musikterapeuten/musikeren fremfører et musikstykke undervejs.

Hensigt:

- Mindes de afdøde
- Støtte de pårørende i deres sorg
- Skabe en stemning af fordybelse og meningsfuldhed, når f.eks. navnene på de afdøde læses op.

Teknologi:

- Sangstemmer
- Instrumenter: Guitar, klaver, cello.
- Sangblade

4 ud af 20 hospicer beretter om, at der bruges musik ved mindeaftner.

UNDERVISNING AF PERSONALE I BRUG AF MUSIK

Musikterapeuten underviser det øvrige personale i at anvende lindrende musik (live eller CD), samt musikalsk kommunikation med alvorligt syge og døende.

Hensigt:

- Lindring i situationer, hvor musikterapeuten ikke er tilstede
- Øge brugen af musik i den palliative omsorg blandt personalet på hospice

Teknologi:

- Sangstemmer
- CD-afspiller + CD'er

2 ud af 20 hospicer beretter om, at de tilbyder personalet undervisning i, hvordan de kan bruge musik i palliationsøjemed.

LEVENDE MUSIK I BOLIGEN VED ANSAT MUSIKER

Musikalske 'samtaler' i boligerne. Musikken kan være improviseret eller det kan være komponerede stykker. Musikken er altid nøje afstemt patienten og tager udgangspunkt i det enkelte menneskes umiddelbare tanker.

Hensigt:

- Giver mulighed for tid til tanker eller tid fra tanker.
- Støtte patienten til at komme i kontakt med ressourcer og minder
- Støtte patienten ved at møde dem i de følelser de har her og nu

Teknologi:

- Sangstemmer
- Instrumenter: Flygel, rullende klaver, guitar, violin.
- CD-afspiller + CD'er

2 ud af 20 hospicer beretter om, at de tilbyder levende musik i boligen ved en ansat musiker.

MUSIK VED MÆRKEDAGE

Hvis en patient har fødselsdag møder personalet op og synger en fødselsdagssang. Hvis det er højtid eller en mærkedag markeres det med en fællessang.

Hensigt:

- En måde at samles på
- En måde for personalet at bruge den kraft de har til ting, der kan lade sig gøre
- At drage omsorg for patienten
- At skabe glæde
- Markere at livet er tilstede

Teknologi:

- Sangstemmer

2 ud af 20 hospicer beretter om, at de bruger musik på mærkedage.

ALMINDELIGT PERSONALE BRUGER MUSIK SOM LED I DERES FAGLIGE PRAKSIS

Ved indflytning tages der en snak om, hvilke ønsker og behov der er ift. musik, og om hvilken betydning musik har for patienten i hverdagen. Nogle ansatte bruger også musikken i forbindelse med samtaler med patienterne.

Hensigt:

- Afklaring af ønsker om musik under opholdet, samt når døden nærmer sig og i forbindelse med udsyngning
- Musikken kan bruges forud for, i eller efter samtaler med patienter fordi den rigtige musik kan støtte patienten til at udtrykke både gode og svære følelser.

Teknologi:

- Sangstemmer
- CD-afspiller + CD'er

2 ud af 20 hospicer beretter om, at det almindelige personale bruger musik som led i deres faglige praksis.

SPECIELT TILRETTELAGTE SPILLELISTER

Spillelister som MusiCure eller Musikstjernen er tilgængelige på hospice.

Hensigt:

- Mulighed for afspænding og meditation
- Smertelindring gennem musik

Teknologi:

- Musikstjernen
- MusiCure

2 ud af 20 hospicer beretter om, at de tilbyder specielt tilrettede spillelister.

LYTTE TIL MUSIK PÅ FÆLLESOMRÅDER

Der kan sættes musik på f.eks. i opholdsstuen eller i spa-rum.

Hensigt:

- Skabe stemning, hygge og hjemmelighed

Teknologi:

- CD-afspiller + CD'er

1 hospice beretter om, at der er mulighed for at lytte til musik på fællesområder.

MUSIK SOM LED I PERSONALEPLEJE

Et hospice tilbyder at personalet én gang om ugen kan komme til "Hvilepuls", hvor de af musikterapeuten guides gennem afspænding og musiklytning med efterfølgende refleksion.

Hensigt:

- Drage omsorg for personalet
- Forebygge stress
- Støtte personalet, der i deres arbejdshverdag er omsluttet af død og sygdom.

Teknologi:

- CD-afspiller + CD'er

1 hospice beretter om, at musik anvendes som led i personale pleje.

LEVENDE MUSIK I BOLIG VED FRIVILLIG MUSIKER

En frivillig musiker er tilknyttet, der kan spille for patienterne og de pårørende inde i boligen.

Hensigt:

- Underholdning
- Støtte til patienten/familien

Teknologi:

- Klassisk guitar

1 hospice beretter om, at de tilbyder levende musik i boligen ved en frivillig musiker.

HOSPICEKOR

Et øvekor for personalet, hvor de træner deres stemmer og tager ud og underholder.

Hensigt:

- Personalepleje
- Styrke personalet i at synge for til morgensang

* Udbrede kendskabet til den danske sangskat

Teknologi:

- Sangstemmer
- Klaver

1 hospice beretter om, at de har et hospicekor.

EKSTERNT KOR ØVER PÅ HOSPICE

Et lokalt gospelkor øver på hospice.

Hensigt:

- Opmuntring
- Lindring ved fællesskab

Teknologi:

Ikke beskrevet.

1 hospice beretter om, at de har et eksternt kor til at øve på hospice.

TENDENSER

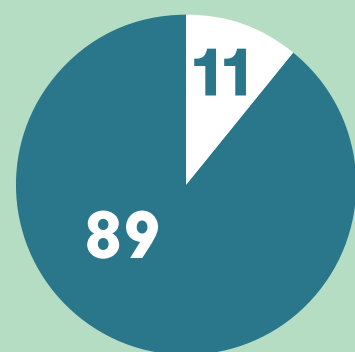
Det hyppigst rapporterede musiktiltag inden for hospiceområdet er ud-syngninger (80%). Denne tendens relaterer sig antageligt til, at et hospice er et sted de fleste patienter kommer for at dø, og at man på et hospice har erfaringerne og rammerne til at værne nænsomt om hver enkel patient – både før og efter dødens indtræden. 70% af de danske hospicer tilbyder musikterapi og denne tendens afspejler sig givetvis i den del af hospicefilosofien, hvor der stræbes efter at skabe rammer, der giver de bedste mulige forudsætninger for livskvalitet og selvværd i det liv, som stadig er, på trods af fremskreden uhelbredelig sygdom.

MUSIKTILTAG PÅ PLEJECEN- TRENE I ROSKILDE KOMMUNE

Alle 9 plejecentre i Roskilde Kommune har deltaget i undersøgelsen. Figur 7 herunder viser den procentvise fordeling af plejecentre, der beretter at have en musikterapeut ansat, og plejecentre der ikke beretter om at have en musikterapeut ansat. Ingen af plejecentrene har berettet om, hvorvidt de har en musiker ansat, og derfor fremgår denne information ikke af figuren.

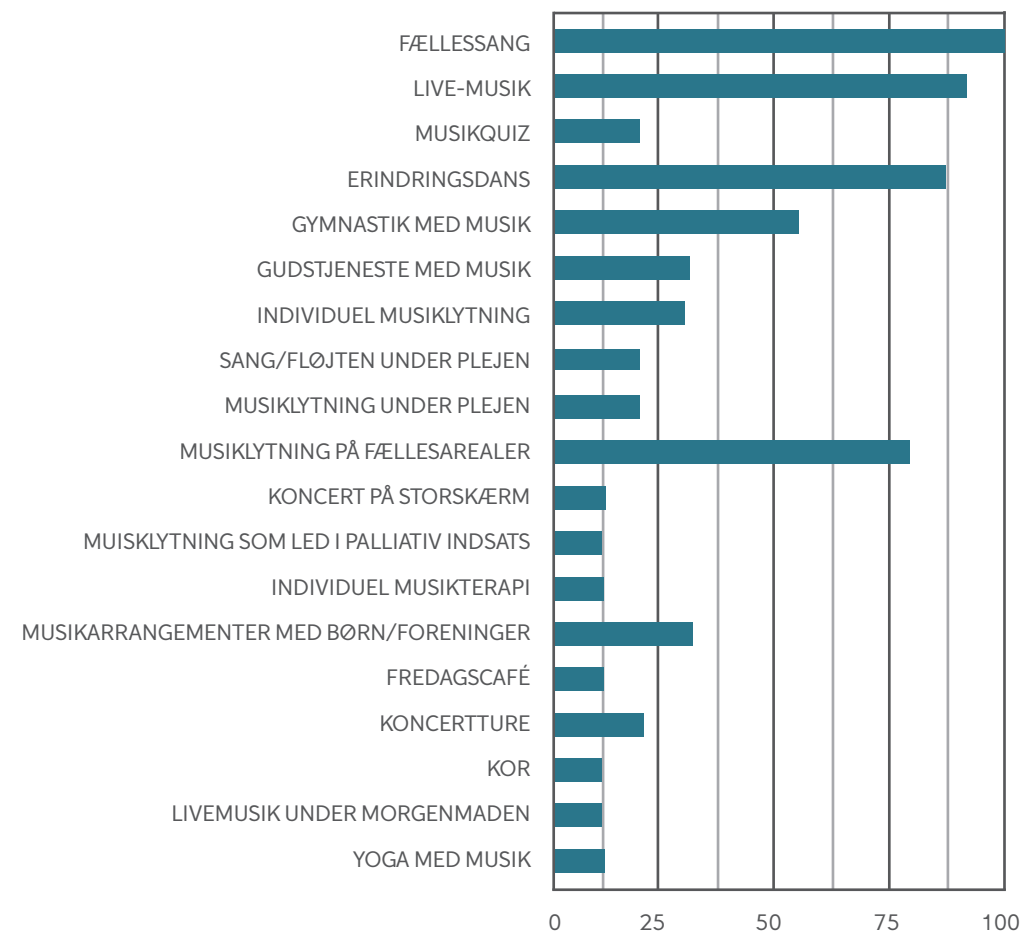
FIGUR 7 (%)
ANSÆTTELSE AF MUSIKTERAPEUT

■ MUSIKTERAPEUT ANSAT
■ INGEN MUSIKTERAPEUT ANSAT

Alle 9 plejecentre beretter om adskillige musiktiltag, og der er i alt beskrevet 18 forskellige. Figur 26 viser, hvor mange plejecentre, der har berettet om det enkelte musiktiltag.

FIGUR 8 (%)
PROCENTDEL AF PLEJECENTRE, DER BERETTER OM DEN ENKELTE MUSIKTILTAGSTYPE

DE 5 HYPPIGSTE MUSIKTILTAGSTYPER

1. Fællessang (tilbydes af alle 9 plejecentre)
2. Livemusik (tilbydes af 8 ud af 9 plejecentre)
3. Erindringsdans (tilbydes af 8 ud af 9 plejecentre)
4. Musiklytning på fællesarealer (tilbydes af 7 ud af 9 plejecentre)
5. Gymnastik med musik (tilbydes af 5 ud af 9 plejecentre)

Herunder følger en kort beskrivelse af hvert enkelt musiktiltag:

FÆLLESSANG

Der tilbydes fællessang. Det kan f.eks. være til et større arrangement på tværs af afdelinger, det kan være fællessang som aktivitet for en gruppe borgere eller en sang på afdelingen inden måltidet.

Hensigt:

- Reminiscens
- Skabe socialt samvær og fælles opmærksomhed
- Skabe stemning, glæde og livskvalitet
- Styrke kognitive funktioner
- Skabe samhørighed omkring måltidet
- Bevare den danske sangskat
- Give fornemmelse af årets gang gennem årstidssange
- Afasi-træning

Teknologi:

- Sangbøger
- Klaver
- Ghattoblaster
- CD-afspiller
- Mikrofon
- PA-anlæg
- Touch-and-play-skærm

9 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder fællessang

LIVEMUSIK PÅ PLEJECENTERET

En eller flere musikere spiller musik for borgerne. Ofte indbydes der til fællessang, og nogle steder markeres årstidernes skift gennem sangvalget. Det kan både være som del i et større arrangement, hvor der også er andre indslag, det kan være et helt orkester der afholder koncert, det kan være et kor, der kommer og optræder eller blot en musiker der spiller for en gruppe borgere.

Hensigt:

- Styrke fællesskabet gennem et fælles tredje
- Socialt samvær med frivillige og pårørende
- Underbygge stemning til mærkedage
- Skabe fest og glade dage
- Indbyde til dans

Teknolog:

- Musikinstrumenter
- Sanghæfter
- PA-anlæg
- Sangstemmer

8 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder live-musik.

MUSIKQUIZ

Der laves en form for musikquiz som fælles aktivitet. Det kan f.eks. handle om at gætte en sang.

Hensigt:

- Fællesskab
- Konkurrence
- Kognitiv træning
- Skabe hygge

Teknologi:

- Aktivitetsskærm
- Storskærm

2 ud af 9 plejecentre beretter om, at de tilbyder musikquiz.

ERINDRINGS-DANS

Der sættes musik på, som de ældre borgere kender, og der bydes op til dans. Nogle steder bruges levende musik i stedet for afspillet musik, og nogle steder vises der relaterede billeder på storskærm i forbindelse med erindringsdansen.

Hensigt:

- Reminiscens
- Motivere til bevægelse og motion samt skabe kropslig opmærksomhed
- Skabe glæde, fællesskab og feststemning
- Styrke de kognitive funktioner
- Tilbyde nærhed og berøring
- Øge livskvaliteten og give borgerne en succesoplevelse.

Teknologi:

- Musikanlæg
- CD-afspiller
- Klaver
- DVD
- Touch-and-play-skærm
- USB-nøgle + højttaler
- Computer + storskærm

8 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder erindringsdans.

GYMNASTIK MED MUSIK

Der bruges musik til at understøtte gymnastik eller anden fælles motion. Nogle steder kan det være stolegymnastik.

Hensigt:

- Motivere til bevægelse og motion
- Skabe glæde og fællesskab
- Skabe stemning

Teknologi:

- CD'er (f.eks. Danske Filmhits)
- CD-afspiller
- Touch-and-play-skærm

5 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder gymnastik med musik.

GUDSTJENESTE MED MUSIK/ARRANGEMENTER MED KIRKEN

Der afholdes gudstjeneste eller andre kirkelige arrangementer på plejecenteret med tilhørende salmesang og musik.

Hensigt:

- Reminiscens
- Skabe stemning, hygge og samvær
- Eksistentiel støtte

Teknologi:

- Klaver

3 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder gudstjenester med musik.

INDIVIDUEL MUSIKLYTNING TIL UROLIGE BORGERE

Der sættes musik på, som primært er rettet mod en enkelt borger.

Hensigt:

- Dæmpe uro, angst og forvirring
- Kognitiv træning
- Skabe en hyggelig stemning
- Skabe ro og afslapning for den enkelte

Teknologi:

- CD-afspiller
- CD-afspiller under pude

3 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder individuel musiklytning

SANG/FLØJTEN UNDER PLEJEN

Plejepersonalet synger eller fløjter i situationer med pleje, hvor det er befordrende for borgeren for at kunne samarbejde om plejen.

Hensigt:

- Berolige
- Opmuntre
- Lette plejeopgaverne

2 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder sang/fløjten under plejen.

MUSIKLYTNING UNDER PLEJEN

Der sættes noget musik på i situationer med pleje, hvor det er befordrende for borgeren for at kunne samarbejde om plejen.

Hensigt:

- Skabe tryghed og genkendelighed
- Berolige
- Opmuntre
- Lette plejeopgaverne

Teknologi:

- CD
- CD-afspiller

2 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder musiklytning under plejen.

MUSIKLYTNING PÅ FÆLLESAREALER

Der sættes musik på anlægget på afdelingens fællesområde. Musikvalget varierer alt efter hvad der ønskes at opnå.

Hensigt:

- Skabe en imødekommende stemning
- Indbyde til socialt samvær og glæde
- Reminiscens
- Berolige borgerne
- Aktivere til fællessang eller spontan dans.

Teknologi:

- CD'er
- CD-afspiller
- WI-FI
- Aktivitetsskærm
- Højtalere

7 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder musiklytning på fællesarealer.

SE KONCERT PÅ STORSKÆRM

Der sættes en koncert på, på storskærmen, så musikken i rummet understøttes af levende billeder.

Hensigt:

- Kognitiv træning
- Skabe hygge

Teknologi:

- Storskærm

1 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder borgerne at se koncerter på storskærm.

MUSIKLYTNING SOM LED I DEN PALLIATIVE INDSATS

Der sættes musik på inde hos en borger der er i palliativ pleje.

Hensigt:

- Kognitiv træning
- Skabe hygge

Teknologi:

- CD-afspiller

1 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder musiklytning som led i den palliativ indsats.

INDIVIDUEL MUSIKTERAPI

Udvalgte borgere tilbydes et individuelt musikterapeutisk forløb ved uddannet musikterapeut.

Hensigt:

- Bidrage til at opnå borgerens rehabiliteringsmål
- Øge livskvalitet
- Skabe tryghed
- Skabe social kontakt
- Motivere til bevægelse/træning

Teknologi:

- Musikinstrumenter (guitar, klaver, trommer)
- Musikafspiller
- CD'er

1 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder individuel musikterapi.

MUSIKARRANGEMENTER MED BØRN/FORENINGER

Der afholdes arrangementer på plejecenteret i samarbejde med lokale skoler, børnehaver og foreninger. Det kan f.eks. være at børnene kommer og leger og synger for/med de ældre borgere.

Hensigt:

- Skabe glæde
- Skabe fællesskab og oplevelser på tværs af aldre
- Reminiscens
- Inkluderende aktivitet hvor alle borger på tværs af funktionsniveau kan have glæde af det.

Teknologi:

- Guitar (som pædagogen spiller på)
- Sangstemmer

3 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder musikarrangementer med børn/foreninger.

FREDAGSCAFÉ

Hver fredag eftermiddag samles borgere, personale og pårørende til fredagscafé, hvor der er live-musik.

Hensigt:

- Fællesopmærksomhed og samhørighed mellem borgere, pårørende og personale
- Styrke rytmeformelse
- Motivere til dans og bevægelse
- Skabe hygge
- Øge livskvalitet

Teknologi:

- PA-anlæg
- Mikrofoner
- Instrumenter
- Forstærkere til instrumenter

1 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder fredagscafé.

KONCERTTURE

Der arrangeres ture ud af huset, hvor borgerne tager til forskellige slags koncerter. Det kan f.eks. være en tur til Roskilde Domkirke for at høre musik.

Hensigt:

- Spændende oplevelser
- Nye indtryk
- Noget at være fælles om og tale om

2 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder koncertture ud af huset.

KOR

Plejecenterets borgere har dannet et kor, som øver hver uge.

Hensigt:

- Styrke vejtrækning/lungekapacitet
- Styrke hukommelse, koncentration og kognitive færdigheder
- Skabe mestringsoplevelser

Teknologi:

- Klaver
- Guitar
- Sangblade

1 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder borgerne at gå til kor.

LIVEMUSIK UNDER MORGENMADEN

Der bliver sunget og spillet guitar sammen med borgerne under morgenmaden.

Hensigt:

- Reminiscens
- Skabe fællesskab og sammenhold
- Inkluderende aktivitet, hvor alle kan være med

Teknologi:

- Guitar
- Sangstemmer

1 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder borgerne livemusik under morgenmaden.

YOGA MED MUSIK

Musik bruges som led i en yoga-session.

Hensigt:

- Skabe den rette stemning til yoga

Teknologi:

- CD
- CD-afspiller

1 ud af 9 plejecentre beretter, at de tilbyder yoga med musik.

TENDENSER

Der ses en tydelig tendens på plejecentrene i Roskilde Kommune, at de alle sammen (100%) tilbyder fællessang som musiktiltag. Dette kan ses som en afspejling af den ældre generations stærke sangkultur, som aktiveres og vedligeholdes på plejecentrene, men også at man gennem fællessangen søger at skabe samhørighed, glæde og livskvalitet for borgerne. Ligeledes tilbyder 80% af plejecentrene erindringsdans. Dette reflekterer en landsdækkende interesse for konceptet erindringsdans, som udbydes på vegne af Alzheimerforeningen. Som en aktivitet, der skaber liv, glæde og reminiscens samtidig med at det involverer bevægelse, har erindringsdans vundet stort indpas på de danske plejecentre og udmærker sig ved, at det fortrinsvist er plejepersonalet, der uddanner sig til instruktører og facilitere tiltagene.

